

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-basáros petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 352

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Kedd, szeptember 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Tizennyolc éves rikkancsok.
- Rendőrfőkapitányból címfestő.
- Mibe kerül az új színház?
- A béke ára.
- Az aradi hadipilóta-telep.
- A trónörökös-törvény Mezőhegyes.
- Családi pótlék Aradváros tanítóinak.
- Aradon letartóztatott színész.
- Spanyol zsebtolvajok a fővárosban.
- Asszonyok által inzultált úri társaság.
- A nyugtalan Balkán.
- Kitüntetések kereskedése.
- Tarkaságok.

A rikkancs-rendelet.

Arad, szeptember 2.

Tizennyolc esztendőnél fiatalabb valaki nem lehet ezután rikkancs. Ez a legsúlyosabb része a belügyminiszter rendeletének, amelyet vasárnap az újságok utcai elárúsítása érdekében kiadott. Az, hogy a helyi hatóságot olyan jogkörrel ruházza föl, aminő törvény szerint csak a bíróságot illetné meg, — hogy tudniillik vizsgálhassa és megállapíthassa, vajon nem tartalmaz-e az utcai forgalomra bocsátott újság izgatást, közrendellenest, szeméremszétt, erkölcsrontót, — mindenestre sérelem, de ezzel a rendelet csak az előfordult precedenst szentesíti. Egy fővárosi bulvár-lap elárúsítását ilyen jogcímenek tiltották meg nemrég a közigazgatási hatóságok. Erősebb, hogy a belügyminiszter az egész ország területére eltilthatja valamelyik lap terjesztését, ha arra okot talál. De ha mindezek erkölcsi tekintetben komolyabb megítélés alá esnek, az

érvényük, hatásuk attól függ, hogy miként kezelik a kormányok és a hatóságok a rendeletet. Ha annak élet csakugyan a kolportázs rétein kiütő gyom kiirtására akarják használni: akkor nincs semmi baj. Ha pedig politikai fegyvernek szánta a rendeletet a kormány — arra e nélkül is szert tehetett. A vasúti perronokat senki se képzelte sajtó-üldöző szerszámnak s a koalíciós kormány annak is kitalálta a módját, amikor megtiltotta, hogy a neki nem tetsző újságokat a perronokon eladhassák.

A sajtó szabadságát — ez nem cinikus kijelentés — legjobban az sérti, ami az újság üzleti érdekeinek rovására van. A személyes szabadságra is főként azért van szükségem, hogy kereshessek, dolgozhassam, szóval, hogy az anyagi érdekeimet szolgáljam. Az újságot is az szorítja legjobban, ami megrövidíti terjesztésének, a szaporításának alkalmát. És e végből a kolportázs-lapokat az érinti legjobban, hogy a tizennyolc éven alul levőket eltiltja az elárúsítástól, — szóval a mai rikkancs-tömeg kilencven százalékát, a kolportázs hadseregének legjobb erőit kirekeszti ebből a hivatásból.

Magában az a tendencia is ferde eredményekre vezet, amely a humanizmus és a kiskorúak védelmének jogcíme alatt csinál elnételeket, rendeleteket, törvényeket. A kiskorúakat nem a szülők lelki durvasága küldi a munkára, hanem a nyomor. A megélhetésnek növekvő terhei nemcsak az apát, az anyát, és a meglelt férfiakat küldik munkába, hanem a gyerekeket: kit a műhelybe, kit a gyárba munkásleánynak,

kit meg az utcára, rikkancsnak. Jobb lenne, ha a tizennyolc éves rikkancs az utcai óbégatás és lótas-futás helyett az ismétlődő iskolát járná; de bizonyos lehet a kormány felőle, hogy az újságelárúsítástól való eltiltás után se fogják az ismétlődő iskolát megtömní. Sőt attól lehet tartani, hogy tovább is az utcán maradnak — rosszabb hivatásra. Azzal például, hogy a leányokat a nyomdák éjjeli munkáitól, ami az ugynevezett „berakásból“ állott, — eltiltották — jobbára csak azt érték el, hogy ezeknek a leányoknak egy része — másnemű éjjeli keresetre szokott.

A leginkább sajnálni való pedig, hogy ez a rendelet most az adózó politikai harcokra való nekikészülődés küszöbén adódott ki, a mikor tehát önkéntelenül az a látszata van, hogy a kormány az utcai elárúsításból élő újságok nyilvánosságát meg akarja szorítani és azok politikai irányítására hatalmat szerezni. A sajtóreformra, igenis szükség van és ha a modern idők megteremtették az azelőtt ismeretlen kolportázst, arról is gondoskodni kell. De ép azért, mert ezek a közszabadságok egyik legfontosabbját érintik, az ily gondoskodás a politika lehető békés korszakában történjék, a mikor az intézkedések tárgyilagossága minden kételyen felül áll. Más időkben talán helyeslésre is találhatott volna ez a rendelet, amelynek vannak a közhangulatra támaszkodó intézkedései is; most azt a látszatot keltheti, mintha a kormány ezzel a maga politikáját akarná támogatni, a támadásokkal szemben biztosítani, — a mikor erre szüksége nincsen és a mikor ezzel a

Janika kis ingben.

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

Délután hatkor, teljes téli sötétségben, csöngették az ajtón. Sárdy kiment az előszobába s beeresztette a vendégét, egy karsu, szinte soványan magas asszonyt.

— Eljöttem, — suttogá Darkóné.

A férfi lehajolt, megcsókolta a kezét, aztán bátortalanul a karjába fűzte a magáét, úgy vitte a szobába.

Meg akarta gyújtani a villanyt, de az asszony élénken tiltakozott.

No ne tegye. Inkább huzza föl a függönyöket.

Egy utcai gázlámpa halovány pislákolása világított ide, a kemence rostélyán át izzó parázs festette rózsaszínűre a szobát, az ablakot ellepő hópihéek most nem látszóttak fehéreknek, sötét pontok voltak azok, az est harmóniájában megfeketedtek.

Az asszony lehuzta a keztyűt, Sárdy a kaptató körül bahrált.

— Bizonyára nem csodálkozik, hogy furcsán érzem magam, — mondta akkor az asszony.

— De maga olyan gonosz, olyan türelmetlen volt.

Hátall fordult a férfinak, hogy az lesigetse a kabátját s akkor megvonaglott kigyó-termete, olyanná vált hajlasközben, mint az ijj. Ugy kínálta magát oda, szinte véletlenül.

A feje a férfi feje mellé került, most együtt volt mind a két koponya, — árnyékuk bizarr formákban növekedett meg a falon.

Egy pillanatig tartott az egész. Kacérság volt ez is, mint minden asszonyi mozdulat a világon s már a haját rendezgette.

Ezen maga is felkacagott, édeskésen, csengető hangon, kicsit megdöbbenve.

— Jaj, nem hallatszik át a szomszédba?

De a sötétben is kereste a tükröt, amely csak éles kontur vonásait tudta vissza adni.

— Látja, barátom, ezek azok a dolgok, amik alól egyikünk sem vonhatja ki magát, mert erőnkön felüliek. Vonja el a levegőt az asszonytól, talán megél azért valahogyan. De vigye ki szobájából a tükröt és másnapra halott.

Már megszabadult a kabátjától s a lábait melegítette a kandallónál.

— Juj, de kellemetlen az idő! Nézze a kezemet.

A keze jéghideg volt. Sárdy azt dörzsölte s közben befűtötte, hogy egészen eltűnt a maga erős két markában. Mikor pedig azt hitte, hogy visszazsállt bele a vér, a keze felcsuszott az asszony karjára, onnan a vállain át a nyaka bárosnyát simogatta meg, lassan, bátortalanul vonva magához az egész édes teremest.

Darkóné behunyta a szemét, a feje lehanyatlott, a szája megnyílt és kereste a párját.

— Várt? — suttogta később.

— Tegnap óta nem aludtam.

— És most boldog?

Az csak a legtiszteletteljesebb kézcsókkal tudott válaszolni.

Az első szédületből, hogy magához tért, már megint a frizuráját hozta rendbe s apró, intimu-

san finom hangulatokkal igyekezett a forró véret szelidíteni. Történetek jártak a fejében, amikor bünnös asszonyok ártatlanul távoztak a találka színhelyéről s szinte hánta, hogy a csókiig engedte jutni a dolgot. Aztán úgy találta, hogy a férfi nem elég mohó, vadabhat, szenvedélyesebbet várt, amíg a saját szenvedélyét szította.

Odaült melléje, engedte, hogy átfogja a derekát, immár mindent a hangulat lenyűgöző megérkezésére bízva.

— Egy hajszál híjja, hogy otthon nem maradtam. Mit csinál, ha nem jövök? Elképzeli-e, mekkora áldozatot hoztam?

Sárdy a karja rándulása árulta el, jobban, mint a szavai.

— Én akkor nagyon boldogtalan lettem volna. Az áldozatáért pedig hálás, hűséges rabja leszek az életem végéig.

Darkóné játszadozni kezdett a férfi hajával.

— Nem rajtam mulik akkor sem. Én az vagyok, akinek tegnap mutattam magam. Nem változtam az első pillanat óta, hogy ismerem. Hogy alakoskodom. Maga miatt, magának.

Odadörzsölte macskaszzerű hízéggel arcát a férfiéhez, egy kicsit vibrált a hangja, buzta a szót.

— A Janika miatt történt majdnem fennakadás.

— Tulságosan eleven a kis legény, — mondotta Sárdy, épen csak, hogy mondjon valamit.

— Igen. Különösen a mióta megtanult járni, szereti is kihasználni ezt a tudományát.

frázisaiból kifogyó, kopott sérelmekkel agítáló ellenzéknek csak újabb anyagot ad a rekriminációra és a népszerűségnek udvarlására.

A béke ára.

(Az ellenzékiek kiáltványa. — Polónyi, az indiszkrét.)

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, szeptember 2.

A szövetkezett ellenzéki pártok intéző-bizottsága csak szeptember tizedikén fog ugyan tanácskozni az ellenzék magatartásáról s egységes politikai taktikájáról, azok a békefeltételek azonban, amelyek alapján az ellenzék hajlandó a normális parlamenti és politikai helyzet visszaállítására, már is megjelentek a nyilvánosság előtt. Egy fővárosi napilap tegnap egész terjedelmében közölte annak a kiáltványnak tervezetét, amelyvel az ellenzék az újabb harc küszöbén a közvéleményhez fordul. Ez a közlemény a bizottság valamelyik tagjának, sokan úgy vélik, Polónyi Géza-nak indiszkrétciója folytán került idő előtt napvilágra.

Az ellenzéki manifesztum.

Kilenc pontban sorolja föl a manifesztum az ellenzék követeléseit. Ezek közt szerepel az *integrum restitutión* s Lukács László és Tisza István eltávolításán kívül az a követelés is, hogy a békés kibontakozás módzatainak megbeszélése céljából a király küldje ki bizalmi emberét. Szükségesnek tartja továbbá az ellenzék oly képviselőházi határozat hozatalát, amely a házszabály-revizio érvénytelenségét megállapítja. A véderőtörvény és az ellenzék távollétében megalkotott és szentesített többi törvény megsemmisítésére az ellenzék nem gondol, de utasítani kívánja a kormányt, hogy a június 4-ike óta kihirdetett kormányjavaslatok novelláris uton való módosítása végett terjesszen elő törvényjavaslatokat.

Az egyik békefeltétel volna: a sajtó ellen elkövetett önkényeskedések végleges lehetlenné tétele. Mindezekon felül a képviselőház feloszlatása oly parlament összehívása céljából, amelynek egyedüli feladata volna az általános egyenlő titkos választói jog és ezzel kapcsolatban az új házszabályok megalkotása.

Végül követeli az ellenzék, hogy az új kormány már összeállításában választójogos kabinetnek legyen tekinthető.

Hogy mennyiben hiteles ez a közlemény s mennyiben fedi az intéző-bizottság készülő határozatát, egyelőre lehetetlen ellenőrizni. Az ellenzéki pártok közül azonban, ma délig legutóbb, egyiknek vezetősége s maga a bizottság se cáfolta meg a tervezetét.

Elfogadhatatlan békefeltételek.

A nemzeti munkapárton azt mondják, hogy a kiáltvány már nagyon régi keletű, egyáltalán túlhaladott álláspontot jelent, mert például benne van a restitucio in integrum, amelyet már az ellenzék vezetői is megszüntetnek hangoztatni. De ha a szeptember 10-iki ellenzéki értekezlet ezt a programot magáénak is vallaná, már most meg lehet jósolni, hogy a békés meg egyezés ilyen alapon egyszerűen lehetetlen. E követelések egytől-egyig olyanok, amelyeknek még a megvitatásába sem lesz hajlandó belemenni a munkapárt. Az ellenzék — mondják a munkapárton — egyszerűen szégyenli beismerni, hogy a parlamenti harcban alul maradt és ezért akar diktálni békefeltételeket.

Bécsből jelentik: A Reichspost mai esti lapja foglalkozik az állítólagos ellenzéki békefeltételekkel és annak a véleményének ad kifejezést, hogy a munkapártot elszánt erős férfiak vezetik, akikről nem lehet kívánni, hogy alávegyék magukat ezen feltételeknek. Az ellentétek, amelyek a kormánypárt és az ellenzék között fennállnak, oly nagyok, hogy egyiknél sem lehet beleegyezni olyan formába, amely szerint győzők és legyőzöttek nem volnának. Valószínűnek tartja az említett lap, hogy a magyar parlament az ősszel a leghevesebb küzdelmek színhelye lesz.

A vasárnapi beszámoló.

A tegnapi vasárnapot az ellenzék is, a munkapárt is népgyűlések, beszámoló tartására használta föl. A munkapárt tagjai közül Antal Géza Pápán, Pirkner János Zombolyán, Cserny Károly a surányi kerületben, Scitovszky Béla Szécsényben, Sárkány Ferenc Komáromban, Bárczay Ferenc Abaujszántón mondott beszámoló beszédet.

Érdekes volt az abaujszántói népgyűlés, — amelyen Justh-párti ember elnökölt s ahol a munkapárti és az ellenzéki választók békés egyetértésben hallgatták végig Bárczay Ferencet s utána a gyűlés ellenzéki szónokait, akik mind a béke helyreállításának szükségét hangoztatták. A gyűlés végül határozatot fogadott el, mely az alkotmányos rend helyreállítását s a képviselők mentelmi jogának biztosítását sürgeti. Bárczay kijelentette, hogy ha az országos munkapárt elnöksége kifogásolná ezt a határozatot, a maga részére lefoglalja vonni ebből a konzekvenciát.

Az ellenzéki pártok tagjai közül Sággy Gyula, a Kossuth-párt alelnöke Somorján mondott beszámolót. Itt a beszámoló beszéd után Károlyi Mihály gróf szólalt fel, aki egyebek között a következőket mondta:

— Igenis, a leghatározottabban, mindenálhírral szemben kijelentem, hogy az ellenzék addig békét nem fog kötni, addig meg nem nyugszik, míg Tisza István és Lukács László a helyeiken vannak. (Lelkes éljenzés.)

Apponyi Albert gróf is nagy beszédet mondott, amelyben így nyilatkozott: A béke és a megértés lehetősége abban a pillanatban fog beállni, amely pillanatban a munkapártban belátják, hogy a történeteknek reparációja szükségessé és hogy ezt a reparációt nem eszközölhetik azok, akik a jogrend megsértésének vezértényezői voltak. Ha majd azután a reparációnak módzatairól lesz szó, akkor lehetünk és leszünk előzékenyek, nem fogunk lehetlenségeket követelni.

Törvényhatóságok a kormány mellett.

A legutóbbi parlamenti események kapcsán augusztus hó 31-ig összesen hatvanöt törvényhatóság nyilatkozott a politikai helyzetről. Ezek közül 46 bizalmat szavazott a kormánynak, kilenc a bizalmatlansági indítványt elvetette, kettő a bizalmatlansági indítványt fogadott el. Hogy az egyes törvényhatóságok minő arányban szavaztak bizalmat a kormánynak, az alábbi kimutatásunkban közöljük: Vármegyék: Alsó Fehér 140:23, Baranya 208:17, Bars 104:49, Bécs Bodrog 286:35, Beszterce-Naszód 160:8, Bereg 162:17, Bihar tulnyomó többséggel, Csongrád 99:36, Fehér 100:67, Gömör-Kishont 155:67, Háromszék 88:4, Hont tulnyomó többséggel, Jász-Nagy-Kun-Szolnok 232:38, Kisküküllő 68:8, Komá-

Ezt jó ötletnek találta, nevetett is rajta.

— Két cseléd reggeltől estig mást se csináljon, csak rá vigyázzon. Én eleget vagyok vele, de minden percemet még sem szentelhetem neki. Végtére az ember nem egészen a magáé, hanem egy kicsit a társadalomé is.

Most Sárdy mosolyodott el. Megfogta az asszony fejét, a két kezében tartotta s úgy igyekezett elfogni a tekintetét.

— És még kié? Hát kié még?

Darkóné előbb csókkal felelt, majd negédesen azt mondta:

— Azé, aki kérdi. Mit faggat?

Sárdy fölhozta az asszonyt az ölébe, most már izzott a vére, vágyott a beszédre, az asszony szavának muzsikájára.

Darkóné pedig bőbeszédű lett, az esetet ki akarta színezni, kissé hatásra vadászott.

— Mondom, sok baj van Janikával. Az este lefektették, látszólag el is aludt hamar, arra aztán magára hagyták. Félóra mulva az isten tudja, hogyan, a folyosóról hozták be. Borzalom az, hogy milyen könnyelmű a cselédnépség, semmit, de semmit sem bizhat az ember nyugodtan rájuk.

Sárdynak akadozott a hangja.

— És... és aztán?

— Mire haza értem, már tüzezt a homloka, egész éjjel félrebeszél a kis ártatlan. Ma voltak világos pillanatai, de eltolta akkor is a játékot, olyan nyugós szegényke. Akkor fázott át, mikor ingecskejében, meztelán ácsorgott a folyó hideg kővén senki sem tudja, mennyi ideig? Egy percet tartott e, vagy ötöt?

Sárdy felkelt a helyéről, cigarettát keresett az

asztalon! Rágyujtott, aztán járkálni kezdett, végül megállt az ablaknál.

— Valami baja van? — kérdezte megütődve az asszony.

A kályhában hamvadóban volt a tűz, most csak a cigarettá vége világított.

— Nem... dehog... — mondta rekedten a férfi.

Darkóné nem értette meg azonnal, csak annyit látott, hogy valami történt. Ezen gondolkozott, kutatott jeleket, jelenségek okai után. A térdére könyökölt, úgy támasztotta fel az állát, a tekintete mereven tapadt egy keskeny fénycsíkra, a mely megezüstözött a szőnyeget.

Kellemetlenül érezte magát, Sárdy pedig el sem dobtá a cigarettáját, úgy gyujtott róla a másikkra.

Most felállt az asszony, a hangja nyersen szállt át a szobán.

— Eressze le, kérem, a függönyt, meggyujtom a villanyt.

Sárdy szó nélkül engedelmeskedett, arra megkapta a magyarázatot is.

— Én most hazamegyek.

Vette a kalapját, idegesen babrált a tüvel és kabutságában azt sem vette észre, hogy tükör van a szobában.

— Elmegyek! — mondotta másodszor és nyúlt a kabátja után:

Sárdy a segítségére sietett, de az asszony csöndesen elhárította magát.

— Köszönöm, majd csak magam.

A keztyűit csupán marokra fogta, úgy nyujtotta a férfi felé a kezét.

— Irén! — mondta panaszos hangon Sárdy.

— Irén!

— Édes barátom, én most elmegyek, azt hiszem, mi már nem is találkozunk többet.

— Nem ért meg, — rimánkodott Sárdy. — Esküszöm, hogy nem ért meg. Én pedig képtelen vagyok beszélni, nincs szóbüségem, hogy szóljak, hiányoznak az árnyalataim...

Darkóné keserű hangon nevetett, olyan csöndes volt ez a nevetés is.

— Tökéletesen értem, szinte az a tragédiám! Nem vagyok én romlott, legföljebb talán könnyelműnek mondhat, amiért kiszakítottam magam egy órára az otthonomból, a gyermekem mellől...

— Janika kis ingben... — motyogta a férfi.

— Én hoztam áldozatot, értse meg és magáért hoztam azt. Maga azonban ebben a pillanatban már nem a szerelmes, a magáról megfeledkezett asszonyt látja bennem, hanem a kis beteg gyermek anyját. Pedig anya voltam az imént is, mikor még nem tudta, hogy Janika beteg s hogy meghoztam a legnagyobb áldozatot, amit egy asszony, egy anya hozhat, az ilyen hirtelen semmivé tud válni? Ez tragédia, de minden esetre az én tragédiám.

— Irén, rimánkodott összekulcsolt kezekkel Sárdy. — Irén én beleőrülök ebbe. Értse meg, hogy nem tehetek róla. Nem adhatok számat arról, hogy mi háborog a lelkemben. Tán megszakadt bennem valami! Bocsásson meg! Ne gondoljon rém haraggal:

Darkóné a kezét nyujtotta.

— Isten vele. Én nem haragszom. De mi se tudnánk többé egymás szemébe nézni. Talán fölösleges is.

rom, Liptó és Mason tulnyomó többséggel, Nagyküllő egyhangulag, Nógrád 183:18, Nyitra 190:16, Sáros egyhangulag, Somogy 181:89, Szeben hét ellenzéki szavazó ellenében tulnyomó nagy többséggel, Szepes 124:18, Szolnok Doboka 131:38, Temes 300:3, Tolna 131:51, Torontál 150:3, Trencsén 200:9, Turóc 42:21, Udvarhely 117:11, Ugocsa 53:10, Veszprém egyhangulag, Zólyom 88:23. Városok: Budapest 156:76, Marosvásárhely 43:23, Nagyvárad 64:30, Pécs 64:30, Pozsony valamint Selmecbánya tulnyomó többséggel, Sopron 70:35, Szabadka 165:24, Temesvár 103:7, Ujvidék és Versec tulnyomó többséggel, Zombor 56:17.

Megcáfolt miniszterválság.

Budapestről jelentik: Egyik budapesti lap vasárnapi számában azt a hirt közli, hogy Lukács László miniszterelnök és Serényi Béla földművelésügyi miniszter között politikai természetű ellentétek vannak. A Budapesti Tudósítót illetékes helyen felhatalmazták annak a leghatározottabb kijelentésére, hogy az említett lap híre semmi alappal nem bír, az egész merő koholmány, így tehát a hírhez fűzött kommentárok maguktól elesnek.

Mi van a nők választójogával?

Több fővárosi lap vasárnapi számában a miniszterelnöknek azt a nyilatkozatát közli, hogy senkivel szemben nem tett ígéretet a nők választójogának a választójogi törvényjavaslatban való megvalósítására nézve. E kijelentéshez több lap oly kommentárt fűz, mintha a miniszterelnök ígéretéről szóló híresztelést a feministák egyesülete terjesztette volna. Erre vonatkozólag a feministák egyesülete kijelenti, hogy egyetlen közleményt sem adtak ki, amelyben a miniszterelnöknek a nyilatkozatára hivatkoztak volna. A miniszterelnökönél járt deputáció tisztelgéséről szóló közlemény annyit állapít meg csupán, hogy a deputáció tagjai azzal a benyomással távoztak el, hogy a miniszterelnök őszinte híve a nők választójogának.

Békétárgyalás, amely nem történt meg.

Több fővárosi lap azt írta, hogy a múlt héten Láng Lajos báró, amikor az evangélikus közgyűlés tartama alatt Pozsonyban tartózkodott, csütörtökön Éberhardra utazott és szombatig ott tartózkodott. A báró ez alatt Apponyi Albert gróf vendége volt és hosszabb eszmecsere folytatott Apponyival a kibontakozás érdekében. A Pester Lloyd illetékes helyen arról értesül, hogy az egész hírből csupán csak annyi igaz, hogy Láng Lajos báró Pozsonyban volt, de Apponyival nem találkozott, s így tanácskozást sem folytathatott vele.

VIDÉK.

Az eleki ipartestület közgyűlése. Az eleki ipartestület szeptember elsején délelőtt tartotta közgyűlését Striffer Miksa elnöke alatt. A közgyűlésen elhatározták, hogy a pénzkezelést egyszerűsítik és az ipartestületi jegyző fizetését fel-emelik, de ezzel szemben köteles ezután egész nap és vasárnap délután az ipartestület helyiségében hivatalos órát tartani. Ezután áttértek a tisztújításra. Elnök lett egyhangulag Zsák István. A lemondás folytán megüresedett jegyzői állásra három pályázat érkezett. Ezek közül szavazattöbbséggel Erling Lénárd nyugalmazott tanítót választották meg.

Sorozások Aradmegyében. A borosjenői járásban a sorozást augusztus 27-én fejezték be. Az eredmény se jobb, se rosszabb, mint más évben. Felhivatott az egész járás területéről: I. korosztálybeli 318, II. korosztályu 218, III. korosztályból 241, összesen 777. Besoroztak összesen 167 ujoncot. Önként előállás folytán besoroztatott 17. Fegyverképtelen 139. Családfentartóként póttartalékba helyezett 1, mint nyomorék 2, katonákórházba küldetett 28. Engedéllyel távol maradtak 28-an. Engedély nélkül 61-en, ezek nagyrésze kivándorolt.

Tizennyolc éves rikkancsok.

(A belügyminiszter új rendelete a hírlapok utcai elárúsításáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

[Budapest, szeptember 2]

Lukács László belügyminiszter aláírásával a hivatalos lap vasárnapi számában rendelet jelent meg, amely a lapok utcai elárúsítását újra szabályozza. A rendelet több, az eddig érvényes rendszemben megszorító intézkedést tartalmaz.

A sajtótermékek és ezek között elsősorban a hírlapok és folyóiratoknak házaló, illetőleg utcai terjesztése az ország egész területén oly mérveket öltött — írja a belügyminiszter körrendeletében — hogy e kérdés szabályozása — egyrészt, mert az érvényben levő rendelkezések több miniszteri rendeletben elszórtan találhatók fel, másrészt pedig mivel a hatóságok és érdekelték az erre vonatkozó rendelkezések részbeni módosítását folyton sürgetik — tovább nem volt előzható.

A jelenleg hatályban levő rendeletek szerint ugyanis csak a tanköteles gyermekek vannak eltiltva a sajtótermékek házaló, vagy utcai terjesztésétől és még az ismétlő iskolába járó 12-15 éves gyermekek is foglalkozhatnak újságárusítással. Ennek a következménye, hogy az újságárusítás mindjobban elvonja a serdülő fiatalságot az iskolai tanulmányoktól és a komoly ipari munkától, a serdülő korban levő gyermekek mindinkább nagyobb számban foglalkoznak utcai hírlapárusítással, a mely címen egész napokat, sőt éjjeleket töltve az utcákon, csavargáshoz, renyhességhez szoknak és jelentékeny százalékuk az utcán való állandó tartózkodás hatása alatt közbiztonsági szempontból is veszélyes elemmé válik, a mit a fiatalok által elkövetett hüncselekmények statisztikája elszomorítóan igazol.

A sajtótermékek házaló, vagy utcai terjesztésének engedélyezésénél az eddigi gyakorlatot lényegében fenntartom és csak az utcai újságárusítással való foglalkozás feltételeit és az újságárusítás utcai rendjét kívánom szabályozni, midőn a jövőben az újságárusítást rendőri engedélytől természet függővé és ezen foglalkozást üzö kiskorú egyének korhatárát 18 évben állapítom meg.

A rendelet további részeiben lényeges újítás az is, hogy míg eddig maguk a kiadóhivatalok ellenőrizték az újságárusítókat és a rendőrség azok bejelentett neveit tudomásul vette, jövőben csak személyes jelentkezés mellett kiállítandó igazolvány alapján engedik meg a lapok utcai elárúsítását.

De ennél is mélyrehatóbb intézkedést foglal magában a rendelet 5. szakasza, amely szerint a hírlapok és folyóiratok minden egyes példányszámát a kiadó az utcai elárúsítás megkezdése előtt a törvényhatóság első tisztviselőjének, illetve a helyi hatóságnak bemutatni köteles.

Olyan hírlap, folyóirat, nyomtatvány terjesztése nem engedélyezhető, amely a közönség megtevesztésére külső vagy belső oldalain olyan címet tartalmaz, amelyek nyilvánvaló valótlanságok, vagy a közlemények tartalmát nem fedik.

Budapest főváros területén és 10.000 lakosnál többet számláló városokban az újságárusítói igazolványra rá kell erősíteni a rikkancs arcképet is. Az újságárusítót a székesfővárosi államrendőrség főkapitánya karszalaggal is ellátja, mely feltünteti az igazolvány nyilvántartási számát. A karszalag viselése kötelező a fővárosban, de más nagyobb városokban is, ahol azt a rendőrhatalóság szükségesnek tartja.

Nem kaphat újságárusítói igazolványt, aki undort keltő, vagy ragályos betegségben szenved, aki rendőri felügyelet alatt áll, akit diffamáló, büntetendő cselekmény miatt legalább hat hónapi szabadságvesztésre ítélték, aki csavargás vagy kuldulás miatt két ízben büntetve volt, ha utolsó büntetésének kiállása óta két év még nem telt el.

Tilos a sajtótermékeket tolokodó módon kikiáltani, vagy a hírlap címen és áran kívül egyebet kikiáltani és tilos az elárúsítóknak terjesztés közben gyermeket, főleg csecsemőket magukkal vinni és maguk mellett tartani.

A további szakaszok a büntető rendelkezéseket tartalmazzák, kihágásnak minősítve a kiadók eljárását is, ha például olyan egyéneknek adnak példányokat utcai terjesztés céljából, akiknél nincsen újságárusítói igazolványa.

Az utolsó szakasz kimondja, hogy ez a rendelet, az újságárusítói igazolvány beszerzésére vonatkozó rendelkezés kivételével, azonnal hatályba lép. Ezzel egyidejűleg hatályukat veszítik a sajtótermékek házaló, vagy utcai árusítására vonatkozó összes miniszteri rendeletek. Az újságárusítói igazolvány beszerzésének végső határideje folyó évi október 15-ike.

Mint e rövid ismertetésből is kiderül, a rendelet a múlt állapothoz képest igen lényeges újításokat tartalmaz, amelyek bizonyára élénken foglalkoztatni fogják az összes újságíró-köröket.

Rendőrfőkapitányból cimfestő.

— Három diplomával kenyér nélkül. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szeged, szeptember 2.

Érdekes emberre bukkantak véletlenül Szegeden. Jónás Ernő szegedi cimfestőhöz munkába állott a napokban egy új segéd. Feltűnően intelligens arca, elegáns megjelenése, az első pillanatban elárulták, hogy nem cimfestő műhelyben töltötte eddigi életét. Az új segéd több diplomával rendelkező doktor. A nevét a három év előtt történt csongrádmegyei események révén az egész ország ismeri. A cimfestő műhelybe vetődött úr ember: *Herczegh József dr. Szentés városának évekig volt rendőrfőkapitánya.*

Herczegh József dr. tizenhétéves korában került Kolozsvárra. Középiskoláit kitűnő eredménytel végezte el és mint prematurus iratkozott be a jogi fakultásra. Magával vitte tizenkétezer korona anyai örökségét is. Öt évi Kolozsvárott való tartózkodása után elvégezte egyetemi tanulmányait és elhatározta, hogy hírlapíró lesz. Kolozsváron maradt még egyideig és mint hivatásos újságíró működött egyik ottani napilapnál. Ez nem gátolta azonban meg abban, hogy meg ne szerezze a doktori diplomát. 1907. júniusában a kolozsvári egyetemen a jogtudományok doktorává avatták. Ezt hamarosan követte az államtudományi doktorátus is, úgy hogy Herczegh József ekkor doktor utriusque juris lett. Hogy mekkora energia, milyen szorgalom és talantum rejtett benne, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy fél év múlva kémiai és természettudományi tanári képesítést is szerzett.

Ez alatt elfogyott a tizenkétezer korona. Viszszatért szülővárosába Szentesre, átvette a „Szentési Lapok” szerkesztését. Felkeltette maga iránt Kelemen Béla dr. koalíciós főispán figyelmét, hogy egy cikke miatt, amelyben a szentesi közigazgatási és közbiztonsági állapotokat vette szigorú kritika alá; a főispán 1908. márciusában kinevezte Csongrád vármegye székhelyének Szentesnek főkapitányává. Huszonnég éves volt akkor Herczegh József dr.

Herczegh főkapitány működését eleinte a siker kísérte. Főkapitányi állásához olyan esemény fűződik, amely még soha meg nem történt a magyar közigazgatásban. Herczegh József dr. volt ugyanis az, aki 1909 ben csendőrökkel vezettette ki a szentesi városházáról az összes városi hivatalnokokat, mert az épület olyan botrányos állapotban volt, hogy minden pillanatban attól lehetett tartani, hogy összedől. A városi közgyűlés azonban ezt nem akarta belátni és arra az álláspontra helyezkedett, hogy Szentes anyagi körülményei nem engedik meg: új városháza építését. Herczegh, mint főkapitány ekkor kilakoltató végzést hozott, de mert ennek nem tettek eleget, karhatalommal szerzett érvényt. A belügyminiszterhez távirati panasz ment ellene, a belügyminiszter azonban jóváhagyta intézkedését. Az események hatása alatt kezdtek meg a szentesiek az új városháza építését, amelynek ügye már husz év óta vajudott. Az új városháza fel is épült s meg is nyitották az idén.

Herczegh, amikor pozíciója megerősödött, megnősült. A főkapitányi állást érezte olyan biztos ekzisztenciának, amelyre asszonyt lehet vinni a házhoz. A körülmények azonban gyorsan megváltoztak. Több, mint két évig volt már Herczegh József dr. Szentés város főkapitánya, mikor maga elé hívatta Kelemen Béla főispán. Elmondta Herczeghnek, hogy eddigi működését figyelemmel kísérte és a legjobb megelégedéssel fejezte ki. Egyszermind tudomására hozta, hogy szeretné behozni a vármegyéhez, amikor is mellette, mint főispáni titkár működhetne és a

főkapitányi fizetésnél évente sokkal többet kereshetne. Herczegh minden meggondolás nélkül, belement a cserebe. 1910. március havában lemondott főkapitányi állásáról és szeptemberben már be is töltötték helyét *Zilahy* Kálmán nagyváradi rendőrtisztviselővel.

Kevésse utóbb a koalíciós kormány megbukott és Kelemen Bélának is el kellett hagynia pozícióját. Annyit azonban még meg tehetett Herczegh érdekében, hogy egy negyedik aljegyzői állást szerveztetett a megyénél, amelyet Herczeghgel töltöttek be. Kelemen Béla utóda, Cicatricis Lajos Csongrád megye volt alispánja lett, akinek felűnt, hogy Herczegh átvette Csongrád vármegye hivatalos lapjának szerkesztését, de azért megmaradt a Szentesi Lapok felelős szerkesztőjének is, amely mindég ellenzéki irányú volt. Herczegh így egy időben két szentesi lapon szerepelt, mint felelős szerkesztő. A főispán felszólította Herczeghet, hogy hirlapírói tevékenységével szakítson. Az aljegyző erre azonban nem volt hajlandó és lapjában erős támadó cikk jelent meg a vármegyei közigazgatási rendszer ellen. Cicatricis főispán erre tegyemi vizsgálatot indított Herczegh ellen.

Herczegh József dr. ekkor ügyész helyettes lett Makón. Három hónapig tartott a dicsőség! Az ügyvéd, aki egyszermind városi ügyész is, három hónap múlva felgyógyult betegségéből, átvette hivatalát és nem volt tovább szükség helyettesre. Herczegh megint állás nélkül maradt. Visszatért régi foglalkozásához, a hirlapíráshoz és a „Makói Hírlap” hoz szerződött segédszerkesztőnek. Itt sem tudott boldogulni és nyolc havi makói tartózkodás után Szegedre ment állást keresni.

— Napokig járt Szegeden állás után, de nem birt megfelelő alkalmazást találni. Ajánlkozott egy nagyobb vidéki laphoz munkatársnak, meg is jött hamarosan a válasz: szívesen felvenném munkatársnak, *de doktori címe és diplomája fészélyezné a szerkesztőség többi munkatársait a vele való együttműködésben*. Herczegh erre igazi kétségbeesés fogta el. Mind a három diplomáját összesomagolta és elküldte a kolozsvári egyetemi rektornak címezve, az alábbi kommentárral:

Süssék meg a diplomájukat, ebből nem tudok megélni!

Közben államellenes izgatásért perbe is fogta az extókapitányt a szegedi ügyészség azért a „Jövel köztársaság!” című versét, amelyet egy szegedi bulvár lapba írt.

Végül is Jónás Ernő jónévű szegedi cimfestő mester megszánta a nagy nélkülözések közt élő jobb sorsra érdemes embert és cimfestőnek alkalmazta az ügylétszik mindenhez értő Herczegh József drt. Jónás a hozzá intézett kérdésekre úgy nyilatkozott, hogy meg van elégedve a diplomás segédjével, akinek 10 korona napidiját fizet.

— Most épen egy gyógyszerhához való cím-táblára festett egy Aeskulap-fejet, de mondhatom, nagyon ügyesen megcsinálta — mondotta a volt főkapitány mestere — és csak azt sajnálom, hogy nem tudok neki állandó munkát biztosítani.

Szóval a kalandos pályafutás még a cimfestősegédsgel nem ért véget: következhetnek újabb állomások.

SPORT.

+ A lovashadosztály löversenye Tótkomlóson. Vasárnap délután *Haász* Sándor föld-birtokos tótkomlósi Melinda pusztáján folyt le az I-ső lovashadosztály tisztikarának löversenye, amely gyönyörű képet nyújtó katonai sportünnep volt. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. *Toronyjáranti verseny*. Távolság 10 klm. sulykieggyenlítés nélkül. 100 korona az elsőnek. Tisztelet díj az 1. 2. 3. és 4. iknek. Elsőnek beérkezett a starthoz *Baich* P. báró 7. huszárezredbeli hadnagy Esz-je. Másodiknak *Fanta* G. 7-es huszárszázados Tamagnója. Harmadiknak *Perczel* D. 7. huszárezredbeli hadnagy Kismét je.

II. *Féltérakadály verseny*. Távolság 3200 m. Teher 72 kg. 100 korona az elsőnek. Elsőnek beérkezett *Perczel* D. 7-es huszárhadnagy Hadfi-ja. Másodiknak *Fanta* G. százados Mókusa, harmadiknak *Morvay* A. 12. aradi huszárezredbeli főhadnagy Kádencéje.

III. *Tisztiszolgálati lovak vadászversenye*. Távolság 4000 méter. 75 kg.-nál könnyebb lovasok részére. A versenyben résztvett 20 lovas. *Sirob* Rudolt alezredes vezetésével. Elsőnek beérkezett

Stiaszny kisszentmiklósi tüzérhadnagy és másodiknak *Benedek* 12. huszárezredbeli hadnagy lova.

IV. *Tisztiszolgálati lovak vadászversenye*. Távolság 4000. m. 75. kg.-nál nehezebb lovasok részére. A versenyben résztvett 14 lovas, *Master* br. *Jordits* Ágost őrnagy. Elsőnek beérkezett *Szunyog* 7-ik huszárezredbeli hadnagy.

V. *Nagy akadályverseny*. Távolság 4000 m. 100 korona az elsőnek. A 7-ik huszárezred tiszteletdíja az elsőnek. További tiszteletdíjak a 2. és 3-iknak. Elsőnek beérkezett *Jaul* R. hadnagy *Gri* Gri-je. Másodiknak báró *Durmeisz* Gy. százados Repüljecs-kémje. Harmadiknak lovag *Guttenberg* K. főhadnagy Journaliere-je.

Mibe kerül az új színház?

— Az ankét előkészítése. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Mielőtt összehívna *Varjassy* Lajos polgármester az új színház létesítésének kérdését előkészítő ankétet, arra az igen fontos körülményre akart pozitív tájékozódást szerezni, vajon milyen, pénzügyileg is reális bázison induljon el, ha új színházat akar létesíteni a város. Azt minden illetékes tényező, köztük a legilletékezebb, maga a színházba járó közönség megállapította, hogy a mai színház sem átalakításra, sem fejlesztésre nem alkalmas. Rosszul érzi benne magát a színész, de még rosszabbul a néző és a szakemberek, akikről fel kell tételeznünk, hogy érdektelenül bírálják el a kérdést, kijelentették, hogy halálos bűn lenne a mai épület átalakítására fordítandó minden fillér. A mai színházra ki van mondva a halálos ítélet, mert ha a törvényhatóság nem határozná el egy új színház építését, a rendőrség lépne közbe és vagy bezáratná, vagy pedig oly átalakításokat követelne, amelyek egyrészt horribilis pénzt emésztenének meg, másrészt pedig a nézőtér befogadóképességét csökkentenék és az igazgató bevételeit apasztanák.

A szükségesség kérdésén túl van mindenki. A tanács azonban okulva a kulturpalota építése alkalmával felmerült kellemetlenségeken, ez alkalommal nagyobb megfontolással és megnyugtatóbb módszerrel akarja az ügyet megérlelni, ezért nem a tetőnél, hanem a jőzan ész követelményeinek megfelelően, az alapnál kezdi meg az építkezést. Az új színház kérdése mindenekelőtt pénz kérdés és ezért a polgármester megbízott egy szűkebb-körü bizottságot, hogy ez mondja meg vajon, mely pénzforrások állanak a város közönségének rendelkezésére, végezzen reális számításokat, azt az elvet tartva szem előtt, hogy az új színház építése lehetőleg ne terhelje a város pénztárát, illetve a város polgárainak adóját ne befolyásolja.

Ez a bizottság ma délután *Löcs* Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével ülést tartott, amelynek az az eredménye, hogy reális, minden rafinériától mentes számítások után arra a végső kunkluzióra jutott, hogy a mai színházi épület megfelelő átalakítása után olyan bevétele lesz a városnak, hogy az nemcsak az átalakítási költségeket, hanem az új színház építési költségeinek ammortizációját is fedezheti.

Nagyon jól tudjuk, hogy ez a bizottság azért ült össze, mert az volt a célja, hogy ezt az eredményt produkálja. Azonban matematikai feladat megoldásáról volt csak egyelőre szó, minden fellelősség és a tényektől való eltávolodás ki volt zárva a tanácskozásból és ezért bázisul elfogadhatónak látszik az a végeredmény, amely az értekezletből leszürodött.

A kérdés történetének regisztrálása után *Löcs* tanácsnok megvilágította, hogy a színház épülete, amely ma egymillió negyvenezer koronával van értékelve a város vagyoni leltárában, 32 000 koronát hoz a városnak, ami 3:10/0 kamatozásnak felel meg. A város legértékesebb helyét foglalja el és alig talál ni lakót a mai nevétségesen ala-

csony bérek mellett is, amit azzal is illusztrál, hogy a második emeleten öt nagy teremből álló lakás üresedett meg és nem lehet bérbé adni 1200 koronáért, mert nincsenek modern mellékhelyiségek. Ezzel szemben a most épülő Bohuspalota az adómentesség idején 120/0-ot kamatozik tulajdonosának. Még akkor is, ha nem épít a város új színházat — mondotta *Löcs* — valamit kell csinálni ezzel az épülettel, a lakásokat modernizálni kell, mert ma majdnem hogy ráfizet a város közönsége az épület fenntartására. A bizottság feladata az, hogy minden illuziótól mentesen mondja meg, vajon lehetséges-e egy átalakítani az épületet, hogy ennek költségeit a jövődelmek fedezzék és egy új színház építését lehetővé tegyék. Az átalakításból a színházat ki kell kapcsolnunk, arra a legilletékezebb szakkörök határozott véleménye szerint egy krajcárt áldoznunk nem szabad. Bármekkora költséggel akarnók használhatóvá tenni, célt nem érünk, mert sem futni nem tudnók, sem tűzbiztonságát növelni nem lennénk képesek. Most nem arról van szó — fejezte be előadását *Löcs* — hogy átalakítás részleteit beszéljük meg, vagy azt jelöljük meg, hogy mi legyen a színházépület sorsa, hanem nagy vonásokban mutassuk ki, hogy pénzügyileg úgy fog alakulni a helyzet, hogy a város közönsége aggodalom nélkül elhatározhatja egy új színház építését és kiírhatja a tervpályázatot. A hely kérdésének eldöntése sem tartozik eme bizottság hatáskörébe, azt részint a polgármester által összehívandó ankét, másrészt pedig a törvényhatósági bizottság foglalja le magának.

A városi mérnöki hivatal részéről *Herling* Gyula mérnök vállalta magára, hogy elkészíti az alapvető számításokat, amelyeket a következőkben ismertetett meg a bizottsággal:

— A részletes kidolgozást a tervpályázóra bizva — mondotta *Herling* — csak durva vonásokban a magam gondolatait akarom a bizottsággal megismertetni, mert abszolút nem tartom kimerítettnek a megoldás lehetőségeit azzal a móddal, amelyet én ajánlok. Ha a színház épületet az *Aczél* Péter és *Vörösmarty* utcákra merőlegesen, egy nyolc méteres passzázsossal átvágjuk a színház tengelyében, akkor jobbról és balról eme kihasított utca mentén 500 - 500 négyzetméternyi területet nyerünk, amelyen 20 üzlethelyiséget, ugyanannyi mezzaninnal és szuterrennel létesíthetünk, míg a városi kávéház és a sörcsarnok érintetlenül hagyása mellett az épület másik két sarkán, a Szabadságtér felől ugyanekkora két üzlethelyiség keletkezik. Mindegyik traktuson négy-négy új, négy szobából álló lakást kapunk, amelyeket a legmodernebb komforttal láthatunk el. Ha az üzlethelyiségek négy méter husz centiméterben megállapított bejárati szélessége kevés, akkor két üzlet egyesíthető és az így nyert tíz helyiség a legmesszebbmenő igényeket is kielégítheti, azonban azt hiszem, hogy kisebb helyiségek gyorsabban és jobban értékesíthetők Aradon, különösen ezen a helyen, mint a nagyobbak.

— Az átalakítási költségek a következőképp alakulnak:

A régi helyiségek, illetve a mostani lakások átalakítása és modernizálása 120.000 korona. 1200 négyzetméter területet foglalnak el és minden négyzetméterre 100 korona átalakítási költség van számítva. Meg akarom jegyezni, hogy a kiadásokat lehetőleg maximálisan, a fedezetet pedig lehetőleg minimálisan állítottam be.

A színház helyének adaptálása 280 000 kor. Ezer négyzetméter területről van szó, 280 korona költséggel négyzetméterenként. Ez lenne 20 új üzlet és nyolc új lakás.

Az új színház építése. 50 méter hosszú és 35 méter széles terület beépítésére 800.000 korona elégséges a mai viszonyok mellett is és ebben már a bérendezés is értendő. Összesen te-

hát az átalakításra és az új színház építésére 1,200.000 korona kiadást veszek számításhoz.

Lássuk a fedezetet. Az új üzletek bére 1200 koronájával számítva nem túlzott, mert a mellékutcaiban 1200—1500 korona bért érnek el a háztulajdonosok. Boltbéréből tehát 24.000 korona. A nyolc új lakás kétezer koronájával 16.000 korona. Az átalakított és modernizált lakások bérének 50%-os emeléséből 16.000 korona.

Az új színház remélhető bére 15.000 korona és végül a város által értékesítendő két mozi jog évi bére 12.000 korona. Összesen 83.000 korona, ami tehát nemcsak az átalakítás, hanem az építendő új színház költségeit is amortizálja.

A bizottság köszönettel vette Herling elterjesztését és megbizta őt, hogy azokat jegyzőkönyvbe foglalva és megindokolva juttassa el Vargassay Lajos polgármesterhez.

Hazafias román pap.

— Szent István napja egy román faluban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, szeptember 2.

Szent István ünnepét jobbra csak a magyarok vidékeken ünneplik meg. A nemzetiségiek gondoskodnak róla, hogy félrevezetett híveiknek tudomása se legyen arról, hogy augusztus 20-án nemcsak a magyarságnak, hanem az ország többi nem magyarjainak lakosainak is nagy ünnepe van. Hiszen Szent István uralkodásának áldásait nemcsak a magyarok élvezik, hanem ugyanolyan mérvben, mint az ország magyarjainak lakói, élvezik az itt lakó nemzetiségek is. Utóbbiak azonban ridegen elzárkóznak a nemzeti ünnepeken való részvétel elől. Szent István napján zárva maradnak a románok, a tót templomok és nem hangzik el a szent király dicsőítése a nemzetiségek szószékeiről.

Megállapítva e szomorú tény, annál figyelemreméltóbb és dicséretesebb, hogy e téren is akadnak kivételek. Így például Ruszkabányán, e románok lakta községben évente megünneplik Szent István ünnepét. Román templomban, román nyelven hangzik fel ott a szent király cselekedeteinek dicsérete. A nemes példának következője akadt az idén Bisztranyires krassószörény megyei községben. Dávid György, a község derék körjegyzője a király születésnapja alkalmával tartott mise után felkérte Radoj Patrikot, a bisztranyiresi román papot, hogy Szent István emlékére is tartson ünnepi istentiszteletet. A hazafias érzelmű, fiatal román pap készséggel eleget is tett a jegyző felszólításának és egy nappal előzőleg kihirdette híveinek, hogy Szent István napján ünnepeljenek ruhában jelenjenek meg az istentiszteleten.

Az ünnepi istentiszteletet meg is tartotta és megjelent rajta testületileg a község előljárósága, a csendőrség, ott volt a falu értelmisége és a román lakosság is igen nagy számban. Radoj Patrik lelkes teljes ornátusban, Bohariu Péter teológus segítségével végezte a szertartást. A kántori teendőket pedig Bohariu Simon fűrészgéáros és Csepen Pál tanító látta el. A derék, magyarérezelmű román pap a szószékről ismertette azután az ünnep jelentőségét és ecsetelte románjaink hívei előtt Szent István király életét és az ország és kereszténység javára szolgáló cselekedeteit. Beszédét e szavakkal fejezte be a fiatal lelkész:

— Se traiaska skumpa nostra tara ungariska! (Éljen drága magyar hazánk!)

Hívei áhitattal hallgatták hazafias lelkesedéstől áthatott beszédét és a község intelligenciája valósággal ünnepelte a fiatal papot.

A trónörökös tváró Mezőhegyes.

— A légi-flotta a királygyakorlaton. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Vigasztalan szürke esőfelleg borul a királygyakorlatok terepére. A vasárnapi pihenő után ma ismét megmozdultak a gyakorlatozó csapatok és gyalog, lóháton tapossák az országutak sarát, veretik az arcukat, testüket az esővel a katonák. Békéscsaba, Földeák, Hódmezővásárhely környékén végzik most utolsó mozdulataikat a hadi feladatok megoldásán buzgólkodó hadosztályok. Összezsapnak, falvakat szállnak meg, majd ismét tovább vonulnak. Így megy ez mostan egészen szeptember hatodikáig, amikor abbamarad a hadosztályok csatározása: felbontásra kerülnek a vezérőrnagyi, altábornagyi zsebekben levő titkos, lepecsételt ordre de batailleok és az ott megállapított parancshoz hiven siet minden csapattest a maga helyére, a zárógyakorlatok kezdetén elfoglalandó pozíciójába.

Az északi hadtest már körülbelül ott is van a helyén. Meixner hadtestparancsnok Békéscsabán tartja szombat óta főhadiszállását, a szétágazó tábori telefon és táviró hálózattal magához láncolta hadteste csapatait és várja a megtámadást. De a déli hadtest még nem indult el. A széphegyi főhadiszálláson ugyan már utra készen állnak: a nagyszabású hadtest törzse Köves Hermann altábornaggyal az élén szeptember 3-án — holnap — kerekedik utnak és parancsszavára megmozdul az egész szabasi hadtest északi irányban. Minden készen áll a nagygyakorlatra, épen csak az idő változott kedvezőtlenre: ömlik az eső és felázott a talaj máris annyira, hogy néhány napig megnehezít minden hadműveletet, de különösen a tűzérség munkáját.

Sok nehézséget okoz az őszi esőzés Mezőhegyesen is, ahol az utolsó hétre is maradt bőséges tennivaló a trónörökös tváró főhadiszálláson. A trónörökös és katonai irodája számára már berendezték Jankovich Lőrinc jószágigazgató házáat és vadonatúj butorokkal hordták tele a többi főhercegek és vezérkari tisztek lakását is.

A trónörökös mezőhegyesi fogadásának részleteit nagyjából már megállapították. Biztosan — tudniillik hivatalos értesítés formájában még most sem tudják az érkezés időpontját, de — mint már hetek előtt megírta az Aradi Közlöny — minden valószínűség szerint szeptember 9 én hétfőn délelőtt 8 és 9 óra között érkezik az Aradcsanádi vasut vonalán Mezőhegyesre a trónörökös udvari termes kocsija. Az állomáson már készen áll a diszatór, amelyben Mezőhegyesen üdvözölni fogják Ferenc Ferdinánd trónörökös, Lipót Szalvator és Frigyes főhercegeket, a fiatal Károly Albrechtet, Aussenberg hadügyminisztert és Schemua vezérkari főnököt. Ha az időjárás kedvező lesz, akkor drága szmirnaszőnyegekkal borítják be a sátorhoz vezető utat, de ha egy hét múlva is eső patakzik alá Mezőhegyesen, akkor a fogadtatás sok pompája, külső disze meglehetősen összezsugorodik. A bevonulás utvonala már most teljes apparátussal folynak az előkészületek: csinósítják, takarítják a különben is kedves, tiszta mezőhegyesi utcákat. Zászlók lobognak az utak mentén és a házakat — azokat is, amelyekben ugyan a legkisebb főherceg sem fog megszállni, — festik, meszelik, takarítják.

Ezekkel az előkészületekkel telik el az idő Mezőhegyesen szeptember hatodikáig. Pénteknél előbb ugyaneis nem jönnek a főhadiszállás vendégei a városkába. Szeptember hatodikán jönnek a felső urak segédletére és személyi szolgálatára rendelt tisztek, hivatalnokok és szolgálatára rendelt tisztek, hivatalnokok és szolgálatára rendelt tisztek, hivatalnokok és szolgálatára rendelt tisztek. Még szeptember hatodika előtt várják

Mezőhegyesre a katonai léghajóosztály három nagy léggömbjét. A léghajós tisztek és legénység számára már szállást is csinált egy, a léghajóosztályhoz vezényelt főhadnagy. A katonapilóták a mezőhegyesi községhez fognak lakni. Az esős időjárás egyelőre kérdésessé teszi, hogy az eredeti megállapodás szerint légi uton jöhetnek-e a hadilégkocik Mezőhegyesre. Ha az időjárás engedi, akkor Békéscsaba, esetleg Nagyvárad felől engedik utjukra a Parseval és Gross-rendszerű léggömböket. Ellenkező esetben összecsomagolva, vasuton szállítják a léggömböket és repülőgépeket a főhadiszállásra.

Aradmegye területén nagyobb katonaság most Tornova környékén van. Itt szombaton és ma is nagyszabású gyakorlatokat folytatott a beszállásolt temesvári dandár még egy dandár bevonásával. A subtolyai uradalom mentén vonultak a csapatok s az erős ágyúzás kicsalta Solymossy Lajos bárót és családját is. A báró autóját, a fiait, meg a leánya lóhátról nézték végig a színes panorámát s szomorúan néztek a rengeteg katonaságtól megzavart gyönyörű vadak után.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Aradi Zenekonzervatorium. (Szabadságtér 21) Beiratások f. évi szeptember hó 1-én kezdődnek. Mütter Müller József, igazgató. 5258

* Indiánok élet-halál harca a fehérekkel. (Nagy amerikai dráma az Apollóban.) Az Apolló színház ma este mutatta be az amerikai filmgyártás legújabb csodáját. Ebben a két felvonásos képen rettenetesen izgalmas harcokat vívnak az indiánok a fehérekkel s oly bravuros látványosságok tárulnak a nézőközönség elé, amilyenben ritkán volt része eddig a mozibajáró közönségnek. A dráma idegizgató része azal kezdődik, hogy Grauwolf, az öreg indiánus kocsimája előtt álmat alussza és álmodik fényes nagy időről, midőn ő még Yuma törzsfőnöke volt. Targyalások folynak az amerikai katonák és két indiánus törzs, — Yumák és Apacheok — között. A Yumák békét akarnak kötni, de szövetséges társaik, az Apacheok nem egyeznek bele a kormány feltételeibe. A Yumák fiatal hősök Grauwolf, megnyerte az Apache törzsből egy leánynak, Sternathalnak szerelmi vonzódását és a leány fivére által értesíti őt, hogy az Apacheok a Yumák ellen támadásra készülnek. Erre a Yumák sátraikat összerakják és a hegyek közé vonulnak. Az Apacheok megtámadják őket. Grauwolf golyó által találván megsebesül, de kedvese megmenti őt a haláltól. Összeszedi utolsó erejét, hogy az amerikai katonák támogatását igénybe vehesse és visszatér övéhez az amerikai csapatokkal. A Yumák a katonák segítségével visszaverik az Apacheok támadásait, de törzsfőnökük az ütközetben életét veszítette. Ez halálosan megsebesülve, élete utolsó perceiben meghagyja, hogy Grauwolf legyen utódja. E pillanatban ébred fel az öreg indiánus álmaiból. A nyönyörű indián dráma és az új műsor többi szenzációs slágere kedden is vetítésre kerül.

* A hamis barát. (Az Uránia ujdonsága.) Valóságos szenzációt keltett az egész városban az Uránia mai bemutatója. Pártatlanul konstataálni kell, hogy olyan kép, mint a „Hamis barát” nem egyhamar fog újra a mozik műsorán szerepelni. Ez a nagyszerű amerikai film gazdag gyűjteménye a hatásosabbnál-hatásosabb jeleneteknek. A tengerészkapitány ebédre hívta meg barátját, de mialatt ebédelnek, a kapitánynak váratlanul távoznia kell. A barátja egyedül marad feleségével s ezt az alkalmat arra használja fel, hogy szerelmi ajánlatokkal ostromolja az asszonyt. A bübajos nő természetesen visszautasítja az aljas ajánlatokat s ezért a szerelmes férfi bosszút esküszik. Névtelen levelet ír a kapitánynak, amelyben gaz módon azzal vádolja meg az asszonyt, hogy szeretőt tart magának. A kapitány elhiszi ezt a rágalmat s amidőn hazatért, az asszonyt kiutasítja házából. A szerencsétlen asszony gyermekével távozik is s szomorú napokat él át. A rágalmazó azonban időközben halálos beteg lesz s miután furdalja a lelkiismeret, feltámad a férj előtt a valót. Kétségbeesve és megszegyenülve kér ezután bocsánatot a férj a megbántott asszonytól, aki annyi szenvedés után végre visszanyeri boldogságát. A remek képen kívül még négy film szerepel az Uránia műsorán, amely még két-szer kerül vetítésre.

Aradon

letartóztatott színész.

— Éjjeli botrány az iparos szállón. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Ma éjjel nagy ribillió keletkezett az aradi iparosszállóban. A nagyobbik hálóteremnek nevezett szobának lakói egyesült erővel rohantak reá egy ötven év körüli, borotvált arcú, jól megtermet férfiúra és minden igyekezetük az volt, hogy alaposan elverjék eme hálótársukat. A szegény ördögöt, aki minden izében remegve védtelenül állta, hogy a felháborodott tömeg püfölje és üsse, a szálló gondnokának erélyes közbelépése mentette meg attól, hogy a terem lakói agyon nem verték.

— Ezzel az elvetemült fráterrel egy szobában nem maradunk éjszaka, kiabálták az éjszakai zenebona szereplői. Tessék kiparancsolni a folyosóra, ott töltsé az éjszakát, vagy pedig mi hagyjuk el a szállót és megyünk egyenesen a rendőrségre.

A gondnok végre a vendégeinek komoly felháborodásából megértette, hogy az inzultált férfi nem normális ember. Beteg hajlamait utasították vissza a vele egy szobában alvók igen kezzel fogható módon. Éjszakára ezért elkülönített szobában helyezte el és reggel az egész társaság testületileg felvonult a rendőrségre. Közrefogták a különös éjjeli csendháborítás hőst és így végigvonultak a városon, nagy feltűnést keltve mindenütt. A beteg embert Greén Nándor főkapitány elé akarták állítani. Már hat órákor a városházán volt a különös karaván és türelemmel várta, míg a bűnügyi osztályon megkezdődik a munka.

Mikor a főkapitány megérkezett és a hivatala előszobáján áthaladt az éjszakai eseményeket hangos szóval pertraktáló tömeg hirtelen elhallgatott. Ezt a pillanatnyi csendet arra használta fel a közrefogott delikvens, hogy szónoklásba kezdjen és beszédet intézzon a főkapitányhoz, akiről sejtette, hogy ő lesz a hivatal főnök, mert a rendőrök haptákba vágják magukat érkeztek.

Nem jutott azonban szóhoz a Lear királyhoz méltó pózba helyezkedett férfiú, mert a társai leintették, a főkapitány pedig, — miután alaposan végignézett rajta — távozott.

Távozás után nyomban behívatta maga elé a szemügyre vett alakot.

— Egressy Béla vándorszínész vagyok — mutatkozott be a maga jelentőségének tudatában Thalia lyukas kabát egy ujjú apostola, lesve ennek a roppant fontos kijelentésének hatását.

— *Rebicsek Béla*, *Rebicsek* maga barátom válaszolt a főkapitány.

— Kérek egy széket, mert szédülök — szólítogattottan a művész, aki majd hanyat vágodott erre a nem várt leleplezésre.

Rebicsek Egressy Béla, akit Greén tizenhét esztendővel ezelőtt látott utoljára úgy külséjére, mint belsejére nézve igen keveset változott. Tizenhét évvel ezelőtt elkövette azt a jó viccet, hogy mint vándor komédiás egy este kabarét rendezett az aradi vasúti állomáson és előadás után a vendéglős előzékenységből rendelkezésére bocsátott vendégszobába lefeküdve alvást színelte. s mikor minden elcsendesedett, felkelt, összehajkolt a vendéglői fehérneműt és ezüstneműt és amennyit gyenge vállai elbírtak, elcipelt. A kabaré utáni eme improvizálásért öt évi fegyházatot kapott tekintettel arra, hogy négy betöréses lopásért már előbb is keresték őt az ország különböző részeiből a törvényszékek vizsgáló bírái.

Akkor szörnyen megharagudott az aradi rendőrségre, amely épen úgy nem akarta elhinni neki, hogy néhai nagy *Egressy Béni* egyenes rokona, minthogy ma is csak a kevés zengzetes

Rebicsek névvel tisztelte őt meg a főkapitány. Pedig akkor bizonyítványokat is mutatott fel ezeket is ellene használta ki ez a rettenetes policia. *Bebizonyította*, hogy azok hamisak, valahol lopta őket *Rebicsek* — a *molnárlegény*. Mert hát eredetileg lisztet őrlött és csak később használta fel a lisztet a maszkirozáshoz.

Miután így fellebbent a függöny az iparos szálló titokzatos vendégének multja elől, abba is hagyta a komédiázást. Vallott.

— Beteg ember vagyok én, minek is tagadnám. Elismerem azt a csunya bünt, amiért ide hoztak a háló pajtásaim. Tessék letartóztatni. Letartóztatták.

Spanyol zsebtolvajok a fővárosban.

(Száz ezer koronás zsebtolvajlási terv.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, szeptember 2.

A rendőrség ma délben két állítólag spanyol származású nemzetközi zsebtolvajt tartóztatott le, akik a fővárosban ugylátszik több társukkal együtt garázdálkodnak. A zsebtolvajokat *Dusek* Arturnak, *Karátsonyi Jenő* gróf középponti számtartójának a följelentése alapján nyomozták ki a detektívek.

Dusek ugyanis ma délelőtt megjelent a főkapitányságon és elmondotta, hogy augusztus 30 án *Karátsonyi Jenő* gróftól Bécsből tízezer koronás csekkutalványt kapott a Leszámitoló Bankhoz. *Dusek* ma délelőtt tíz órákor eltávozott a *Karátsonyi* palotából, a *Dorottya* utca 6. szám alatti Leszámitoló Bank pénztárához ment és a hetes számu pénztártól az összeget fölvette. Hét darab ezerkoronás, öt darab százkoronás és huszonöt darab huszkoronás bankjegyet kapott. A pénzt összehajtotta és betette sötétzöld színű, recés bőrből készült, kétrészesre nyíló pénztárcájába s azután eltávozott. Amikor a *Ferenc József* térre ért, megnézte, meg van-e a pénztárcája. A zsebében volt.

Fölszállott egy omnibuszra. Vele együtt szállott föl az omnibuszra egy harmincöt év körüli szőke, sovány nő, meg egy másik nő, akinek a személyleírására nem emlékszik. Mellette állott az omnibuszon egy harminc év körüli magas termetű férfi, aki cigarettázott, és egy másik férfi, akiről ugyancsak nem tud személyleírást adni. Amikor az omnibusz már a hidon volt, a mellette álló harminc év körüli férfi hirtelen hozzáfordult és német nyelven megkérdezte tőle, hogy jut ő a propeller állomáshoz. Erre *Dusek* azt mondotta, hogy akkor nem kellett volna omnibuszra szállania. Erre a férfi leugrott a kocsirol, utána a másik és visszatértek a pesti oldalra. Amikor az omnibusz a *Lánchid* közepére ért, az a két nő, aki *Dusek*ekkel együtt szállott föl, leugrott az omnibuszról és gyalog folytatta útját. Neki nem tűnt föl ez a különös dolog, csak amikor hazatért a *Karátsonyi*-palotába, vette észre, hogy eltűnt a pénztárcája a tízezer koronával.

Dusek följelentése alapján *Krecsányi Kálmán* főkapitányi-helyettes, detektívfőnök kiküldött a Leszámitoló Bankba két detektívet, hogy nyomozzák ki a tolvajokat. Amikor a detektívek a bank pénztárhelyiségében figyeltek, észrevették, hogy két férfi erősen figyel egy nőt, aki százhuszezer koronát vett föl a bankban és amikor a nő eltávozott, a két férfi sietve ment utána. A detektívek a gyanusan viselkedő férfiakat igazolásra szólították föl, de ezek idegen nyelven beszéltek, amit a detektívek nem értettek meg.

A gyanus embereket bevitték a főkapitányságra, ahol ki akarták hallgatni a két idegent, de ezek kijelentették, hogy csak spanyolul tudnak. Egy papírlapra leírták a nevüket, az egyik *Antonio Tomas Chanhaz*, a másik *Emilio Calvo Charreazanz* nevet írta. A rendőrség egyelőre őrizet-

ben tartja a két gyanus spanyolt, mert valószínű, hogy ezeknek a bűntársai lopták meg *Duseket*, a bűntársait pedig nyomozzák. A detektívek *Dusek* pénzét nem találták meg náluk.

A főkapitányságon az egyik spanyol zsebtolvaj, a ki *Anton Tomas Chanhaznak* mondja magát, azt állította, hogy társával együtt *Barcelónából* valók s ma reggel *Brüsszelből* érkeztek *Budapestre* és még sehol sem szállottak meg. A rendőrségen azt hiszik, hogy sikerült a spanyol zsebtolvajokban elfogni az *Irányi utcai postahivatalban történt lopás tetteseit*. Néhány évvel ezelőtt ugyanis az *Irányi-utcai postahivatalból* elloptak harminchéromezer koronát aranyokban. Akkor a rendőrség *Hima Lajos* postaszolgát gyanúsította a lopással. Később azonban kiderült *Hima* ártatlansága és már akkor a postahivatalnokok és *Hima* maga is azt vallották, hogy sokáig tartózkodtak a hivatalban idegenek, a kik spanyolul és franciául beszéltek. Az egyikről személyleírást is adtak, ez egy feketebajuszos, fekete haju ember.

A ma elfogott zsebtolvajok egyikére teljesen ráállik ez a személyleírás. A rendőrségen most beidéztek az *Irányi-utcai postahivatal alkalmazottjait* és szembesítik velük a zsebtolvajokat.

Nemzetiségi gyűlés a hajdudorogi püspökség ellen. (Összetűzés a román beszédek miatt.)

Távirati tudósítás.

Szatmár, szeptember 2.

A szatmármegyei Udvari községben vasárnap délután a román nemzetiségi párt népgyűlést tartott, amelyen tiltakozott a községnek a hajdudorogi püspöki egyházmegyéhez csatolása ellen és foglalkozott a politikai helyzettel is.

A népgyűlésen, amelyet *Anderkó Viktor* görög katolikus román lelkész hívott össze, megjelent *Pop György*, a román nemzeti komité elnöke, *Miháli Tivadar* országgyűlési képviselő, *Lukaciu László* volt országgyűlési képviselő és lakalusi pap és *Lukaciu Konstantin* esperes is.

A hatósági *Helmecczy Pál* főszolgabíró képviselte, aki kijelentette, hogy román szónoklatot nem enged meg. A népgyűlés román hallgatósága fenyegető magatartása volt erre a felelet és hiába volt erre a főszolgabíró minden tiltakozása. *Miháli Tivadar* országgyűlési képviselő elmondotta román nyelvű beszédét, amelyben támadta a kormányt a június 4-iki törvénytelen ségekért, majd válaszolt a miniszterelnök nagyenyedi beszédére, amely a választói jog kérdését továbbra is sötét-ségben hagyta.

Lukaciu László, a román nemzeti komité titkára akart ezután belefogni román nyelvű felszólalásába, de a főszolgabíró többször félbeszakította azzal, hogy beszéljen magyarul. A szónok erre nem mutatott hajlandóságot, mire a főszolgabíró végül is látta, hogy a román beszédet meg kell engednie. A tömeg ugyanis olyan fenyegetően viselkedett, hogy a gyűlésen megjelent csendőrség igénybevétele csak összeütkezésre adott volna alkalmat.

Lukaciu László különben rövid beszéd után előterjesztette a határozati javaslatot, amelyben a népgyűlés bizalmat szavaz a román nemzeti komité vezetőségének, követeli az általános, egyenlő és titkos választói jogot, azzal a hozzáfűzéssel, hogy az új választói törvényt a román nemzetiségi kataszter alapján alkossák meg, végül tiltakozik az ellen, hogy a községet a hajdudorogi püspöki egyházmegyébe olvasszák. Kimondotta a népgyűlés, hogy a kormánynak az új püspökségre vonatkozó eddigi intézkedéseit nem veszi tudomásul s kötelezőknek el nem ismeri.

Asszonyok által inzultált uritársaság.

— A szeptember elsei utcai harc. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Különös kalandja akadt vasárnap reggel egy aradi uritársaságnak. Azt lehetne mondani, hogy a kaland tyuklevesen kezdődött és nyakleveseken végződött.

Egyik kradi vendéglőben kezdődött a história. A vendéglő zsúfolva volt, de mire a történet elkezdődött, már csak két asztaltársaság mulatozott a helyiségben. Egy magyar és egy román társaság. Viszont cigány nem volt kétféle, nem jutott külön banda a magyaroknak és románoknak. Mi sem természetesebb, mint hogy a cigány felett összeszólalkozás támadt. Alighogy a cigányok egy magyar nótába kezdtek, a románok „padur-an at” rendelték, viszont a román nótát sem játszhatta végig a cigány, mert közben már megrendelték a „Csak egy kis lányt” E fölött enyhén szólva nézeteltérés támadt a két társaság közt s miután a nézetek már amúgy is eltértek, egy-két tetlegeséggel kísért magyarázat után eltért a két társaság is. A nagyobb diplomáciai bonyodalom elkerülése végett ugyanis mindkét társaság többek közbenjöttére elhagyta a helyiséget. A románok egy szabadságtéri kávéházba tértek, míg a magyarok, akik között két hivatalnok egy jómódu iparos és egy főhadnagy volt, egyik Andrassy-uti kávéházba tettek át a főhadiszállásukat.

A kávéházban részint a győzelem öröme a magyarok tovább folytatták a szeszélést. Reggel felé azután valakinek az az ötlete támadt, hogy sétálni kellene menni. Nekivágtak az utcának, mentek, mendegéltek, már talán az Ópe enciás tengeren is túl voltak, amikor egy kis fiúval a Csiky Gergely-utcában találkoztak. A kis fiút a társaság egyik tagja — egy tisztviselő — megszólította, de rövid eszmecsere után, nem tudni miért, a fiút pofon inzultálta.

A csattanásnak élénk visszhangja támadt a reggeli sűrű levegőben s ez annyira tesszett az esemény aktív szereplőjének, hogy ezen gyakorlatot folytatva rajta tornászkiáltással megismételte a hasznos gyakorlatot.

Véletlenül egy ember haladt arra. Egy egész különös ember. Egyik budapesti kabaréban szerepelt néhány éve egy nő, aki azzal tűnt fel, hogy három oldala volt: egy jobb oldala, egy bal-oldala és egy spanyol dala. A tent aposztrofált férfi azonban túltett még a táncosnőn is: rendes körülmények között lábával vakarozta a fülét. A lábát tudniillik lecsatolhatta. De csak az egyiket. Azt, amelyik fából volt.

A falású ember hangos nemtetszés-nyilvánítással ítélte el a beborozott tisztviselő testgyakorlati mutatványát. Ezt azonban vesztére tette, mert a testgyakorló erre ellene fordult.

Mindez nem valami tulságos csendben történt. Annyira nem, hogy az egyik házból kijött egy természetes hölgy. A hölgy, amint az rögtön kiderült, a falású ember életpárja volt s egyik kezében egy lábassal, a másikban papuccal hites ura segítségére sietett.

A harcias tisztviselőnek az offenzívából defenzívába kellett visszavonulnia. Annál is inkább, mert a növekvő zajra a szereplők száma is egyenes arányban növekedett.

Mind több és több fenyegető és támadó asszony, férfi, gyerek lepte el az utcát s a végén a helyzet már oly veszélyes volt, hogy a főhadnagy is szükségesnek látta kardot rántani. Eddig nem avatkozott az általános verekedésbe, egy füszerületbe vonult vissza. Majd kilépett, de fellépése sem járt eredménnyel.

A veszély nőtt, de azt már a jó öreg Hoffmann Ferenc is megállapította ifjúsági írói minőségében, hogy ahol a legnagyobb a veszély, legközelebb a segély. A segély ennél a speciális esetről egy csendőrfőhadnagy alakjában mutatkozott. A csendőrfőhadnagy jött, látott és telefonált. Még pedig a rendőrségre telefonált.

A rendőrségről Vida Vilmos inspekciós tiszt vezetésével négy rendőr száguldott egy konflison a helyszínére. A rendőrök kiszabadították a szorongatott ci-

viliket s egyúttal a városházára kísérték őket. Ami nem volt valami egyszerű taktikai feladat, mert a téglakkal felfegyverkezett amazon had égre-földre esküdött, hogy élve nem kerülnek a városházára azok az urak, akik előbb egy ártatlan kisgyereket, majd pedig a védelmére kelt nyomorék emberen mutatták meg, mi a magyar virtus, mely kezdődött este nyolckor és végződött reggel hatkor. A városházáról igazolás után szabadonbocsátották a harcias társaságot és ellenük megindították az eljárást.

A nyugtalan Balkán.

— Az orosz nagykövet látogatása. —

Távirati tudósítás.

Bécs, szeptember 2.

Izvolzki párisi orosz nagykövet szombaton tudvalevően meglátogatta Fürstenberg Emil herceg bukaresti osztrák és magyar követet strobeli birtokán. Ez a látogatás tisztán csak udvariassági aktus volt, de még *sincs minden politikai jelentőség híjjával*, ami abból is kitűnik, hogy Izvolzki Berchtold grófot is meglátogatta Gasteinban.

Mint diplomáciai körökből jelentik, Izvolzki-nak az a szándéka, hogy elhagyja párisi állomását és a berlini nagyköveti állást szeretné betölteni. Izvolzki most a német kancellárnál, valamint a két osztrák és magyar diplomatánál való látogatása alkalmával minden igyekezetével azon volt, hogy eloszlassa azt a gyanút, mintha Németországnak és Ausztria és Magyarországnak ellensége volna, a minek az európai helyzet egyik válságos pillanatában általában hitték.

A német kormány az ő kinevezése elé nem fog nehézségeket gördíteni s minthogy a berlini orosz nagyköveti állásban legutóbb változás állott be, Izvolzki kinevezése dolgában már legközelebb dönteni fognak.

Holt ponton a béke.

Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung-nak jelentik Konstantinápolyból, hogy a béketárgyalás Olaszország hajthatatlansága miatt holt ponthoz jutott el, a nélkül azonban, hogy végképen megszakították volna.

Haza a harctérről.

Milánóból jelentik: Azok a török tisztok, akik Tripoliszból hazájukba visszatértek, állítólag azért, hogy az új török kongresszuson részt vegyenek, valószínűleg nem fognak újra elmenni az afrikai harctérre.

Az albánok.

Konstantinápolyból jelentik: Egy albán csapat Salih albán főnök vezetése alatt feltörte a Valonától délre fekvő Vartiszta helység börtönét, melyből hetven foglyot kiszabadított. A városban anarchia van. A hatóságok tehetetlenek. A bazárok mind zárva vannak.

Izgalom Számoszon.

Athénből jelentik: A szamoszi lakosság tegnap viharos népgyűlést tartott. A népgyűlés a védőhatalmak konzuljainak indítványt nyújtott át, melyben kéri a török csapatok eltávolítását a szigetről és az alkotmánytörvények revízióját. A csendőrséget, mely a népgyűlés alatt közbe akart lépni, lefegyverezték és két csendőrt megsebesítettek. Az orosz konzul megígérte, hogy a csapatok el fogják hagyni a szigetet, amint a csendőrség szervezve lesz. Az izgalom a lakosság körében egyre tart.

Háborút Törökország ellen!

Belgrádból jelentik: Ma délelőtt folyt le a nemzeti védelem hazafias egyesületétől egybehívott népgyűlés, melyen körülbelül 3000 személy, köztük számos tiszt is, vett részt. Több harcias szónoklat után egyhanguan határozati javaslatot fogadtak el, mely a kormányt, tekintettel a török anarchiára és a Törökországban élő szerbség kiirtására, felszólítja, hogy energikus lépéseket tegyen ezen a szerb elem ellen irányuló eljárás megszüntetésére. Fölkéri továbbá a kormányt, hogy Törökországtól a Sjenicában és Bielopoljében elesett szerbekért elégtételt követeljen és eszközöljön ki. A gyűlés Háborút Törökország ellen! Fölkialítások közt ért véget.

Az aradi hadipilóta-telep.

— Petróci százados a városhoz. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

A bécsujhelyi léghajós osztály parancsnoksága ma a következő átiratot intézte a városhoz:

Mint hogy nem vagyunk azon helyzetben, hogy „a repülőter társasággal” alkudozásokba bocsátkozzunk:

Kötelező választ kérünk aziránt, hogy mennyi hangárt és mennyi időre bocsátanák ingyen rendelkezésünkre.

A hadvezetőség Aradon 5 repülőgépet akar szolgálatba állítani.

A megfelelő hangárok szélessége 15¹/₂—16 m., hosszúsága (mélysége) 12 m. kell, hogy legyen.

Távirati választ kérünk, mert a választól függ a hadvezetőség elhatározása a repülőter ügyében. Választ tessek Luftschifferabteilung címre küldeni.

Szándékunk a repülőteret még október elseje előtt felállítani, azért aziránt is kérünk értesítést, hogy a vizsintező munkálatok október 1-re elkészülnek-e, mert ez esetben gépeink számára sátrakat állítanánk fel a hangárok elkészültéig. Kiváló tisztelettel: k. u. k. Luftschifferabteilung Kommando des Flugmaschinen Kaders Petróczy százados s. k.

Mikor néhány nappal ezelőtt a wienerneustadti léghajósosztály parancsnoksága megbízásából Petróczy István százados, a repülőgépke-
ret parancsnoka Aradon járt és a város vezetőivel tárgyalt, ezek ama meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy a századost valósággal lelkesedés fogta el az ideális aradi repülőter láttára és hogy ez mindent el fog követni, az aradi hadipilóta telep létesítésének érdekében.

A százados, akit most a királygyakorlatok előkészületei is elfoglalnak, teljes erélyvel szállott sikra Arad mellett úgy a hadügyminisztériumban mint pedig a léghajós osztály parancsnokságánál. Ígéretéhez képest katonás rövidséggel, a sok irka firka és tárgyalás mellőzésével már ma megérkezett Varjassy Lajos polgármesterhez, a wienerneustadti parancsnokság hivatalos átirata, melyből megtudjuk, hogy a hadvezetőség a királygyakorlatok után nyomban, még október elseje előtt akarja az aradi telepet létesíteni és öt repülőgéppel akarja működését megkezdni.

A hadvezetőség ama kívánságát, hogy a város planiroztassa a teret a polgármester kilátásba helyezte. Petróczy százados ma érkezett átiratából azonban az tűnik ki, hogy hangárokat is kérnek a várostól. A törvényhatóság tudvalevően Teleki Tibor gróffal úgy állapodott meg, hogy a repülőteren ő tartozik hangárokat építeni és ezért ad neki tizezer korona segélyt. A gróf kijelentette Petróczy százados előtt hogy hajlandó két évre az általa építendő hangárokat átengedni a katonaságnak. Most már tehát a tanácsnak kell gondoskodnia arról, hogy a hangárokat a gróf megépíttesse a szükséges időre és azokat a város illetve a hadvezetőség rendelkezésére bocsássa. Ha ezt nem tenné meg, akkor a városnak kell találnia valamely megoldást, mert nem szabad elszalasztania a kedvező alkalmat és a hadvezetőség komoly akaratának pillanatát.

A magyar aviatika sorsa attól függ, vajon a hadvezetőség Magyarországon létesít-e telepeket. Tudjuk, hogy Budapest is kombinációba van véve Arad mellett. Ha a város közönsége áldozatot akar hozni a repülés ügyéért, akkor jobb módot nem találhat mintha hadi pilóta telep létesítését biztosítja. Ezt Teleki grófnak is honorálnia kell és a cselekvés pillanatát halasztania nem szabad. Vagy épít azonnal hangárt és akkor Aradra jön a katonaság és az ő pilóta iskolájának a jövőjét is

biztosítja, vagy ha nem építi meg, akkor a város tizezer koronás szubvenciója sem segít rajta.

A tanács holnap eme fontos kérdés miatt rendkívüli ülést tart. Ha eddigre a gróf biztosítja a hangárok építését, akkor mehet a kedvező válasz Petrócynak, ha nem, akkor nem lesz semmiféle aviatika Aradon, ha csak a tanács meg nem tudja úgy oldani a kérdést, hogy a grófit a városi szubvenció visszaadására bírja reá és maga végzi az építkezést és a kész épületeket adja majd támogatásul neki. Teleki gróf komolyan akar pilóta iskolát létesíteni, ismeri a hadvezetőség intencióit is, tehát egyedül a célt tekintve minden eszközzel segítenie kell annak megvalósítását.

HIREK.

Kitüntetések kereskedése.

— Az alküállítások érmei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 2.

A fővárosi rendőrségnek tudomására jutott, hogy az utóbbi időkben rendkívül sok budapesti iparos és kereskedő cég kapott külföldi kiállításokon való részvételért arany- és ezüstérmeket, meg elismerő okleveleket. A detektívek előtt gyanusnak tünt fel a dolog és nyomoztak az ügyben. Hamarosan megállapították, hogy az érmeket és egyéb kitüntetések egy lovag Brenner Artur nevű ügynök szállítja a kereskedőknek és iparosoknak.

Lovag Brenner Artur ügynök a Rottenbillertca 6. szám alatt lakik. Irodája nincs, ellenben kávéházakban ültetve föl a tanyáját és itt szerzte üzletfeleit. Főképpen a Cirkvenica- és a Vajdahunyd-kávéházakban tartózkodott és itt ismerkedett meg kereskedőkkel és iparosokkal, akiket azután rábeszélte arra, hogy vegyék meg a kitüntetések, elismerő okleveleket. Különösen az Exposition International Páris 1912. és az International Riunta, Roma 1912. arany- és ezüstérmeket és diszokleveleket árulhatta lovag Brenner Artur, az utóbbi pláne Viktor Emánuel plakettjével együtt. Csekély 150—200 koronáért vehetett ilyen kitüntetést bárki is, aki lovag Brennerrel ismeretségbe jutott és bizony nagyon sok hiru kereskedő és iparos beugrott a lovag urnak.

A rendőrség ma reggelre beidézte lovag Brenner Arturt, aki a kihallgatás alkalmával elmondta, hogy ő a *Martin Gerhardt Anders* bécsi cég alkalmazottja, havi 800 korona fizetéssel, melynek ellenében köteles megrendelőket toborozni a bécsi cégnek. Neki magának semmi haszna sincs a dologból, percentet sem kap a szerzett ügyletek után. Különben azt állítja, hogy a kitüntetések és érmei valódiak.

A rendőrség maga is azt hiszi, hogy lovag Brenner Arturnak igaza van. Alakulnak ugyanis a külföldön kisebb privátkiállítások és pedig rendszeren olyankor, amikor nagyobb, igazi, kiállítás is van. Ezek az alküállítások direkt abból a célból nyílnak meg, hogy hiru embereknek olcsó pénzért kitüntetések adományozzanak, amelyeknek semmi értékük sincs. Lehet, hogy ezek a mostani kitüntetések is ilyen kiállításokból valók. Brenner lovagot kihallgatása után szabadon bocsátották; a vizsgálatot azonban folytatják ellene.

— A kvirináli nagykövet a királynál. *Ischből* jelentik: Mérey kvirináli osztrák és magyar nagykövet, ki az uralkodó ischli tartózkodása alatt évente megjelenik a királynál, vasárnap délben a királynál magánkihallgatáson jelent meg, mely egy óra hosszat tartott. A nagykövet azután résztvett a családi ebéden, a császári villában.

— A főkapitány hivatalában. *Sarlot* Domokos rendőrfőkapitány, aki több hónapig tartó betegség után meggyógyulva tért vissza Karlsbadból Aradra, ma reggel ismét átvette hivatala vezetését.

— A felgyógyult német császár ünneplése. *Berlinből* jelentik: A tempelhofi térségen tegnap nagy katonai látványosság volt. A térségen együtt volt a harmadik hadtest valamennyi aggharcosa, mindössze körülbelül negyvenötezer ember, hogy részt vegyenek azon a tábori istentiszteleten, amelyet Vilmos császár rendezett. A mikor a császár a királyi kastélyból a tempelhofi mezőre hajtatott, a lakosság az egész uton oly viharos ovációval fogadta, hogy a császár automobiljának minduntalan meg kellett állni. A nagy téren hevenyészett tábori oltár előtt istentisztelet volt s ezután a császár ellovagolt a veteránok frontja előtt és sok öreg katonát megszólított. Az első sorban azok a veteránok állottak, akik a vaskereszt rendjelnek birtokosai. A nagy hőség miatt hatvannégy aggharcos rosszul lett. A sátrakba vitték őket, ahol üdítő italt adtak nekik.

— Szoborleleplezés és Rousseau-ünnep Aradon. Az aradi görög keleti román esperesség tanítóegyesülete október 18-án és 19-én avatja fel *Ceotea* Tivadarnak, az aradi román tanítóképző volt tanárának az intézet kertjében elhelyezett mellsobrát s ez alkalmából ünnepet rendez Jean Jaques Rousseau születésének kétszázadik évfordulója alkalmából. A szoboravatáson résztvesz *Papp I. János* aradi görögkeleti román püspök. Fehér márványból, szürke márvány talapzaton van a szobor, amely *Albert Andornak* sikerült alkotása. A szobor előtt az ünnepi beszédet *Hamsea Ágoston* arkimandrita mondja: a Rousseau-ünnep méltató beszédét *Pipos Péter dr.* tanítóképzői tanár tartja.

— Hazatért kórházigazgató. *Zimmermann* Károly dr., az aradmegyei kórház igazgató-főorvosa ma hazaérkezett Aradra és orvosi rendelését megkezdte.

— Fizetésrendezés a tanítóknak. *Budapestről* jelentik: Az egész ország tanítóóságának körében nagy érdeklődéssel várják a fizetésrendezést, amelyet Zichy János kultuszminiszter már több ízben megígért a tanítóknak. Értesülésünk szerint a jövő évi költségvetésbe felvették már a tanítók fizetésrendezésére szükséges összeget és erre a célra közel 11 millió koronát fordítanak. A költségvetésbe felvett összegnek miként való felosztásán már javában dolgoznak a kultuszminisztériumban. Fizetésemelésben részesülnek úgy az állami, mint a nem állami tanítók. Így tehát a jövő évi költségvetés, amellyel a parlament ez év őszén foglalkozik, meghozza a várva várt fizetésrendezést.

— Agyonlőtt tartalékos. *Aspangból* jelentik: Krumbak közelében a 2. hadtest zárógyakorlatán egy tartalékos katonát, aki a 37. gyalogezredhez vonult be gyakorlatra, *vigyázatlanságából agyonlőtték*. Az agyonlőtt tartalékos nős és több gyermek atyja volt.

— Lovagias angyalcsinálás. *Budapestről* jelentik: Ma reggel a Szemere-utca és Markó-utca sarkán lévő telken az őrtálló rendőr észrevette, hogy egy férfi az ott heverő kövek között turkál. Rászólt, mire az illető futásnak eredt. A rendőr hosszas hajszá után elfogta a menekültöt és bevitte az V. kerületi kapitányságra. Itt megállapították, hogy az illető neve Kaczborg István, harminc éves kereskedő. Csomagot találtak nála, a csomagot fölbantották és ebben egy koraszülött csecsemő holttestet találtak. Váltóra fogták, mire Kaczborg beismerte, hogy a holtan született csecsemőt a Dunába akarta dobni. Azt azonban nem mondja meg, hogy ki bizta rá, mert lovagias érzése tiltja, hogy egy nőnek kellemetlenséget szenvedjen. Kaczborgot őrizet alatt tartja a rendőrség és a Váci-körtut 78. számú házban, ahol Kaczborg lakik, nyomoz az iránt, hogy ki bérelte föl a kereskedősegédet a koraszülött eltüntetésére. Kaczborg későbbi kihallgatásakor bevallotta, hogy a csecsemő a szeretőjének, egy varróleánynak a koraszülött gyermeke, amelyet *Béres Julianna* Nagymező-utca 46. szám alatt lakó szülésznő tiltott operációval hozott a világra. A fiatalembert és a szülésznőt letartóztatták.

— Szerelmi dráma a telefonhivatalban. *Párisból* jelentik: A központi telefonhivatalban szombaton reggel véres szerelmi dráma történt. *Pfister* Rajmund husz éves levélhordó szerelmes volt *Poursné* harminc éves özvegy telefon hivatalnoknőbe és meg is kérte a kezét. *Poursné* jegyben járt egy postahivatalnokkal s arra kérte *Pfister*t, hogy mondjon le róla. *Pfister* szombaton reggel odalépett *Poursné*hoz és rászólt:

— Ha nem lehet az enyém, akkor másé se legyen!

Ezzel kétszer rálőtt s aztán maga ellen fordította fegyverét s két golyót röpített a fejébe. *Poursné* azonnal meghalt, *Pfister* a halállal vívódik.

— A tanító szere a cigarettázás ellen. *Nagybecskerekéről* jelentik: Párját ritkító esettel foglalkozott a torontálmegyei közigazgatási bizottság. *Szmetana* Nándor padei igazgató tanító ellen számos szülő följelentést tett, mert gyermekeiket veréssel állati hulladékokból készült galacsin evésére kényszerítette. *Szmetana* a törvényszék és a királyi tábla előtt — melyek ez ügyvel foglalkoztak és a bizonyító eljárás során beigazoltak találták az igazgató tanító ellen tett vádat — azzal védekezett, hogy ő a gyermekeket a cigarettázásról akarta leszoktatni. Mindkét bírói fórum fölmentette *Szmetana*t azzal az érveléssel, hogy nem követett el egészségrontást. *Grezó* János torontáli tanfelügyelő ma a padei szülők ismételt panasza folytán a közigazgatási bizottság elé vitte az ügyet és az igazgató-tanító fölfüggesztését és ellene a fegyelmi eljárás megindítását kérte. A közigazgatási bizottság a tanfelügyelő indítványa értelmében határozott.

— Rablótamadó katona. *Temesvárról* jelentik: Elfogyott az aprópénze *Schaffer* Róbert 52 ik gyalogezredbeli közlegénynek és miután saját tapasztalatából tudta, hogy a háboruhoz pénz kell, elhatározta, hogy megszerzi magának ezt a nélkülözhetetlen harcászati eszközt, úgy, ahogy lehet. Szombaton este menetelés közben Temesvárra érkezett az ezrede és kiállott az éj sötétjében a gyárvárosi *Andrássy-ut* kellő közepére. Ott várakozott kezében szuronnal az ellenségre, mely csakhamar meg is jelent, *Popa* Sándor és *Hohn* Jenő gyanútlanul sétáló járókelők személyében, kiknek *Schaffer* utjukat állotta, szuronyt szegezett mellüknek és elkiáltotta magát:

— Pénzt, vagy életemet!

Mindkét ellenség rettenetesen megijedt és torkaszakadtából kiáltozott segítségért. Sikerült is a járókelőknek lefegyverezniök a garázda katonát, kit átadtak az őrzőnek.

— Feszülettel a halálba. *Budapestről* jelentik: Ma délben fél egy órakor a *Teréz-körtut* 27. számú ház negyedik emeletéről az udvarra vetette magát *Pető* József foglalkozás nélküli napszámos. A szerencsétlen mielőtt leugrott, bekötötte a szemét és feszületet vett a kezébe. Zsebében egy cédulát találtak, rajta e sorokkal: Tisztelt közönség, csókolok mindenkit! A mentők az összeroncsolt embert a *Rökusba* vitték, ahol pár perc múlva meghalt.

— Orvtámadás. *Vlajt* Mihály — *Tabakovics* Emil műépítész 17 éves kocsisa — ma este hét órakor kilépett a *Bockó* utcában lévő *Csillag* vendéglő ajtaján. A népes forgalmu utcán egy előtte ismeretlen ember hátulról késsel rátámadt és fején súlyos szurási sebet ejtett. A tettes, akit egy szóval sem illetett *Vlajta* és emlékezte szerint soha ezelőtt nem is látott, *Ujarad* felé elmenekült. A sérült kocsis a vérzés következtében összeesett az utcán. A mentők lakására szállították.

— Fogorvosi körökből. *Halmos* Gyula fogtechnikus (lakik *Asztalos* Sándor utca 10) *Keppich* orvos házában külföldi utjáról hazatért és működését folytatja.

— Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatu briliáns, gyémántékszerek, világhírű gyártmányu órák *Igaz* Sándor elsőrangú ékszerésznel Arad, *Andrássy-tér*, *Minorita-palota*. Telefon 321.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 28-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született:* Perlmutter Ignác üvegkereskedőnek Sándor nevű fia. Szabó István boltüzlegének István nevű fia. Fridrich Imre kereskedőnek Marianna nevű leánya. Maumer Mihály borbélynak Mária nevű leánya. Boda István kocsisnak András nevű fia. Hajnal István napszámosnak János nevű fia. *Meghalt:* Lupó István 4 hónapos fiú. Schnel Antalné 36 éves kávéasszony. Lezsák Andás 46 éves földmunkás. Fluérás Jánosné 46 éves földmunkás neje. Gyarmathy József 42 éves berkocsi tulajdonos. Vábrádi Edéné 26 éves művezető neje. *Házasságot kötött:* Csabai Pál irodaszolga Szabó Rozáliával. Téger János kereskedő Ehleiter Etelkával. Feigl Sándor kereskedő Fekete Rózával. Berghammer Mihály máv. tisztviselő Amtmann Rózával. Weisz Lőrincz pincér Papp Teréziával. Fleischman Jenő nagykereskedő Brandeis Ceciliával.

— **Szülők figyelmét felhívjuk,** hogy a tanterületek által előírt iskolakönyvek használt állapotban bekötve, a legújabb kiadásokban, féláron Aradon Weisz Leó könyvkereskedésében (Minorita-palota) szerezhetők be. 5601

— **A t. kereskedelmi- és irodai alkalmazottak figyelmébe!** Értesítem, hogy kizárólagosan alkalmazásban levő, vagy volt keresk. alkalmazottak és irodisták részére szeptember hó 5-én a Ziffer S. féle gépiróvállalattal kapcsolatban, kereskedelmi szaktanfolyamot nyitok, melyben a mérlegképes kettős könyvvitel, kereskedelmi levelezés *gyakorlati alapon* teljesen elsajátítható. Tanfolyam tartama 4 hó. Tandíj havi 10 kor. Beiratkozhatni József főherceg ut. 7. sz., I. emelet. Engel Mór, az I. Magyar Papir Ipar r. t. volt irodafőnöke. 5478

— **Balla Frigyes** 18 év óta fennálló festőiskoláját *Deák Ferenc-utca 40a szám alatti* hatalmas új műtermében szeptember hó 1-én ismét megnyitja és ott szakzerű oktatást nyújt a rajzolás és festés minden ágában. Előkészít szabadkézi és mértani rajzból — különösen polgári iskolai tanulókat — magánkülönbözeti- és javítóvizsgálatokra. Esti ak. szabad iskola. Jelentkezéseket elfogad naponta délelőtt 10—12. délután 4—6 óra között.

— **Női kereskedelmi tanfolyam igazgató-sága** által előírt tankönyvek Weisz Leó cégnél kaphatók. 5601

— **Szabó-féle** pármái ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipereszappangyáros Miskolcon. 4041

— **Tankönyvek,** valamint az előírt író és rajzszerek legjutányosabban szerezhetők be Pichler Sándor könyv- papír és írószert üzletében Arad, Szabadság-tér 1.

— **Dobozgyártó és könyvkötészeti műhely áthelyezés.** Igen tisztelt megrendelőim és a n. é. közönséget értesítem, hogy modernül berendezett dobozkészítő és könyvkötészeti műhelyemet *Deák Ferenc-utca 38. szám* alá helyeztem át. Tisztelettel *Sárosi István*.

— **Zsidó ünnepi imakönyvek** Pichler Sándor könyvkereskedésében nagy választékban kaphatók.

— **Használt iskolakönyvek** tiszta, kifogástalan állapotban, féláron kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében. A cég a tankönyvek használhatóságáért szavatol.

— **Deutsch Sándor okl. táncitanító táncintézetét** 1912. szeptember 3-án kedden az ipartestület dísztermében nyitja meg, melyre beiratkozásokat már most elfogad lakásán Bercsényi-M. utca 18. sz. a. A vasárnapi délutáni diákkolon szeptember 15-én oeszi kezdetét. 5133

— **Használt tankönyveket** legelőnyösebben vásárol *Ingusznál csak a Weitzer-utcában.* 5151

— **Az iskolaidényre** táskák, könyvszíjak, rajztáblák, vonalzó, körzők, festékek, tollszártartók és mindenféle egyéb iskolai tanszerek legnagyobb választékban és igen olcsón kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében.

— **Ingusz I. és Fia cég** figyelmezteti igen tisztelt vevőit, hogy csak a 25 év óta Weitzer-utcában levő üzletében vásároljanak, máshol nincs üzlete cégnek. 5151

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

— **Hölgyek figyelmébe.** Gyors és biztos sikerrel tanulhat mindenki női ruha szabást mindenféle divatok szerint 15 koronáért, az egész országban jó hírnevű Koch J. az „Európa” című szabás feltalálójánál. Tanfolyam kezdete — naponta — délelőtt fél 10-től 11-ig; délután fél 3-tól 5-ig; esti tanfolyam 8-tól fél 10-ig. Beiratkozni és tanulni lehet Luther utca 1. szám Dr. Szuchu-féle házban, valamint megbízottamnál, aki magánházakat is látogat és megkapja azonnal a szükséges mérték és rajzkönyvet 5 korona ellenében, amely a tardijból levonódik, Szíves látogatást kér Koch J. az „Európa” című szabás feltalálójától. Arad, a „Park” vendéglő elkülönített termében. 5555

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért,** 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izsó kölcsönzőintézetében, Aradon.

— **Uj iskolakönyvek** Kerpelnél.

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegségnek, köszvény, hólyag- és vesebetegségnek.

Félpóráz VITA-forrás a gyomoreréget azonnal megszűnteti. A vállalat tulajdonosa: 9271

CONSUM kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13

Főraktár: Kardos Miklós ásványvízkereskedőnél Arad.

Kapható: Éles Ármán, Nagy Farkas, Dalmel Lajos, Dürr, Fejér Gyula stb. cégeknél.

TARKASÁGOK.

(Virágzó üzlet.) Az ebédutáni alsóparti mellett egy kereskedőről beszélnek, aki híres a szerencsétlen kezéről, balul sikerült üzleteiről. Már féltucat vállalkozásba bukott bele.

— Hallom, hogy most megint üzletet nyitottál — szól az egyik ur.

— Hogyne. Még pedig virágzó üzlete van — aiet valaki a válaszal.

— Ne mondja. Igazán virágzó?

— Igazán. Virággal kereskedik.

(Az új tisztviselő.) A hivatalba új tisztviselőt neveztek. Pompás, ősnemesi névvel büszkélkedő d:szentri-fíut, aki az irodai működés előtanulmányait kártyaasztalnál, löversenyen és más szórakozásokban szerezte. Elérkezett elseje: a hivatalbalépés napja. A d:szentri tisztviselőt izgatottan várták az irodában. A tisztviselők kíváncsian, a főnök ur fokozódó türelmetlenséggel tekingetett az órára. Kilenc elmúlt, negyed fél sőt háromnegyed tíz. Végre öt percel tíz előtt megérkezett a várvavárt ur. A főnök dühösen támadt rá:

— Kérem ön ma lép először az irodába és már ilyen korán későn jön!?

(A bluz.) A női divatkereskedésbe lépő urat egyszerre három segéd is igyekszik kiszolgálni.

— A feleségemnek szeretnék valami szép selyem bluzt venni — szól az ur.

— Igenis kerem. Milyet parancsol világosat, vagy sötétet? Színházi bluzt, vagy utcait?

— Ó egészen mindegy!

— Szabad tudnom milyen termetre? Önagysága erősnek méltóztatik lenni? Vagy inkább karcsu termetre valót parancsol urasága?

— Mondom, hogy mindegy!

— Tessék kérem: ez a legújabb facon, vagy talán ezt a japán mintát, rendkívül divatos, méltóztatásék megnézni — hadarja a segéd.

— Jó, jó, csak csomagoljon be egyet. Akármilyiket. Én ugyan nem töröm a fejem a választással. A feleségem úgy is ki fogja cserélni a bluzt, akármilyet veszek!

TANÜGY.

Családi pótlék Aradváros tanítóinak.

— *Küldöttség a polgármesternél.* —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, szeptember 2.

Arad város elemi és polgári iskolai tanítótestületeinek a nevében Kovács Vince kulturánácsnok vezetésével ma küldöttség kereste fel *Varjassy Lajos* polgármestert, aki előtt a tanácsnok tolmácsolta az aradi tanítók ama kérelmét, hogy a város őket, úgy mint a többi tisztviselőt, 1913. január elsejétől kezdve *családi pótlékban* részesítse.

A küldöttség a törvényhatósági bizottsághoz intézett kérelmet nyújtott át a polgármesternél és ebben rámutatnak arra, hogy az állam nem tett különbséget a családi pótlék tekintetében tanítók és más állami alkalmazottak között, hanem mindnyájukat egyenlően részesítette a családi pótlék áldásában, amely a mai megélhetési viszonyok között éppen a tanítók részére jelent igen nagy anyagi segítséget. A városok fejlesztéséről szóló törvényjavaslat ugyan nem emlékezik meg arról, hogy a törvényhatóságok tanügyi személyzete részére a családi pótlék kiutalásával tegye egyenlővé az állami tanítókkal, de nem lenne méltányos, ha a város éppen azokat az alkalmazottait mellőzné, akik a mai drágaságnak minden súlyát a legjobban érzik és akik gyermekeik nevelése érdekében éppen ezért alig hozhatnak áldozatokat.

A polgármester biztosította jóindulatáról az előtte megjelenteket és megígérte, hogy a törvényhatóság előtt szószólójuk lesz.

(—) **Izraelita tanulók beiratkozása.** Mint ismeretes, az aradi kir. főgimnáziumban a beiratások idén szeptember 12. és 13-án lesznek. Miután a zsidó főünnepek szintén ezekre a napokra esnek, Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi közbenjárására Burián János igazgató megengedte, hogy az izraelita vallású növendékek már 11-én beiratkozhassanak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§. **Csődök.** Az aradi kir. törvényszék ma a következők ellen nyitott csődöt: Kellner Albert kereskedő Nádfalva. Tömegegondok dr. Kozma Antal ügyvéd Körösbökeny, helyettese dr. Dani Pál ügyvéd Arad, csődbiztos dr. Török Aurél törvényszéki jegyző. Ifju Sztójka György kereskedő Soborsin. Tömegegondnok dr. Bodó Albert máriaradnai, helyettese dr. Messer Károly aradi ügyvéd, csődbiztos dr. Török Aurél törvényszéki jegyző.

§ **Letartóztatott fővárosi ékszerész.** *Budapestről* jelentik: Blum Ábrahám ékszerészről azt beszélték, hogy az angol királynak sincs annyi ékszere, mint neki. Blum hitelre alapította egész üzletét. Különösen a bécsi ékszer- és drágakőnagykereskedőket boldogította megrendeléseivel. Ladászámra érkeztek címére a drágaságok, melyeknek nagyrészt Blum azonnal zálogba csapta, a másik részét pedig kitette a kirakath. Így persze jól ment az üzlete, de csak addig, amíg el nem következett a fizetés órája. Blum nem fizetett, mire a türelmet vesztett bécsiek feljelentették csalásért. Margalits vizsgálóbíró szombatra idézte be Blumot, aki azzal védekezett, hogy ő, amit senki kétségbe nem vont, — tényleg jó üzletet csinált.

— Minden pesti ékszerész, — mondta Blum. — zálogba teszi ékszerei nagy részét s azután a zálogcédulát eladja. Így sokkal többet kap, mintha a boltban árusítaná áruit.

A vizsgálóbíró Blum Ábrahámot letartóztatta, ami ellen védője, *Pető Sándor dr.*, felfolyamodást jelentett be.

NEUMANN M.

uri szabó

es. és kir. udvari és kamara szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

5111

Elismert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

§ Felmentett féltékeny férj. Kovács Tódor zarándnádasi földműves szemét vetett Paskucz György napszámos feleségére. A férj nem jó szemmel nézte, hogy Kovács feleségének udvarolatát s elhatározta, hogy véget vet a dolognak. Március 23-án este ráesett Kovácsra s hirtelen támadta meg. A két férfi dulakodni kezdett s dulakodás közben Paskucz puskáját is rásütötte Kovácsra. A lövés Kovácsban nem tett kárt, mindössze a subáját furta keresztül egy-két sörét. Az ügyesség szándékos emberölés kísérlete miatt helyezte vád alá Paskuczot, aki felett ma ítélkezett az aradi kir. törvényszék, mint esküdttörvényszék. Paskucz tagadta, hogy ő meg akarta volna ölni Kovácsot s azt állította, hogy a fegyver, amelyet állandóan magánál hordott, verekedés közben véletlenül sült el. Miután bizonyíték bűnössége mellett nem merült fel, az esküdttörvényszék Horvát Viktot dr. védőbeszéde után felmentette a vádlottat.

CSODÁLATOS

az üdesége és tisztasága a

Sunlight Szappannal

mosott ruhának. Sunlight szappan mint feltétlen tiszta készítmény, kiválóan alkalmas minden mosáshoz, takarékos a nagyruhánál és utólerhetetlen finom kelmék mosásánál.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

0001

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Naptár. Tisztelettel kérjük mindazokat, akik helyben a naptárra vonatkozólag a pótlás végett megküldött ívet be nem küldötték, sziveskedjenek azt a naptárnak idejekorán való elkészítése érdekében sürgősen hozzánk juttatni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egyetemi hallgató: A beiratások szeptember 1-től 12-ig tartanak. A tandíjmenteseket később írják be.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A szőlő állapota és a terméskilátások. A m. kir. kerületi szőlészeti és borászati felügyelők a szőlők állapotáról és a terméskilátásokról a földművelésügyi miniszternek a ménesi kerületet illetőleg a következőkben számolnak be: A szőlőt a fagy, jég és fűtperonospora nagyrészen tönkretette. A terméskilátás nagyon gyenge. A fehérbor ára 55—65, a siller 50—56, a vörös 100—120 korona hektóliterenként.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tájékoztató tudósítás.

Budapest, szeptember 2.

Készáru.

Kínálat, vételkedv mérsékelt, 40 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Déli zárlat	3 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.41—11.42	11.44—11.47
Buza 1913. áprilisi	11.89—11.90	11.92—11.93
Rozs 1912. októberi	9.74—9.75	9.80—9.81
Tengeri 1912. szept.	9.41—9.42	9.47—9.48
Tengeri 1913. májusi	7.57—7.58	7.63—7.64
Zab 1912. októberi	10.39—10.39	10.41—10.42

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Szeptember 2. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	107.50
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	87.05
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	—	—	—	76.25
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	—	—	—	87.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	87.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	—	213.—
Tiszassab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	152.—
Osztrák járdék papírban	—	—	—	87.15
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	90.20
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	112.75
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	87.15
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	+	—	—	21.05
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	851.50
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	647.25
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	—	—	—	713.—
30 frankos arany (Napoleonador)	—	—	—	19.08
Német birodalmi márka	—	—	—	117.80
Londoni vista	—	—	—	24.11
Páris vista	—	—	—	15.32 ¹ / ₂
10 márkás arany	—	—	—	23.55

Kőbányai sertéspiac.

— Szeptember 2 —

Augusztus 31. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 165—167 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 168—170 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 176—178 fillérig.

Sertésleltetés: 1912. évi augusztus hó 28. napján volt készlet 35637 drb. — 1912. augusztus hó 29-én felhajtott 391 drb. — 1912. augusztus 29-én elszállított 696 drb. — 1912. augusztus 30. napjára maradt készletben 85332 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: élénk.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma kedden, 1912. szeptember 3-án:

1. Kaspi tenger. Természetutáni felvétel. 2. A meg nem értett asszony. Társadalmi dráma. 3. Nune nyatal. Humoros. 4. Mult emléke, vagy indiánok élet-halál-harca fehérekkel. Nagy amerikai dráma. 2 részben. Sláger.

Előadások kezdete délután 6 órától folytatólagosan este 11 óráig.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. szeptember 3-án

1. Dick Turpin, az utonálló. Detektiv dráma. 2. Az elvált asszony. Kacagtató. 3. Sointol Chanperye. Természet után. 4. Náci Herkules lesz. Humoros. 5. A hamis barát. Az ártatlanul meghurcolt asszony. Dráma 2 felvonásban.

Előadások délután 6 órától kezdve esti 1/2, 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Tankönyv vásárlók

b. figyelmébe!

Ingusz I. és Fia

cég figyelmezteti vevőit, hogy csak a 25 év óta Weitzer-utcában levő üzletében vásároljanak, 5678

máshol nincs üzlete a cégnek.

Értesítés!

Értesítem a mélyen tisztelt közönséget, hogy feleségem **Sziklai Péterné** született **Fodor Irma** asszony, kitől különváltan élek, érette semmi néven nevezendő adóság csinálásért szavatosságot nem vállalok és azt ki sem fizetem. 5649

Tisztelettel

Sziklai Péter,

fényképész.

a legjobb folyékony
fém-tisztító.

6885

Gyermek patent harisnya

legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett

Bársony Andornál Arad, Szabadság-tér 17.

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

KIADÓ LAKÁS.

Eötvös-u. 17. sz.
4 szobából álló I. em. utcai lakás
kiadó. 5666

Kiadó lakás

Weitzer János-utca, főpostával
szemben, 5 szobás és Batthyányi-
utca 23. számú házban 4 szobás
lakás, fürdőszoba és egyéb mel-
lékhelyiségekkel, november 1-től.
5558

November 1-től

a Perényi-utcában új házban 4
esetleg 5 szobás lakás kiadó. Bő-
vebbet Gróf Königsberg Fideinél,
Perényi-u. 6. 5655

Két egymásba nyíló

butorozott szoba azonnal kiadó,
esetleg butor nélkül is. Ovár-utca
5. sz. 5595

Egy modern 5 szobás

magánház, közel a Szabadság-
térhez, kiadó. Bővebb értesítést
Abbázia kávéházban. 5198

Egy két szobás

utcai lakás és egy gabona padlás
azonnalra is kiadó. Tökölly Imre-
utca 4. szám. 5621

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves
parket-viassz használatával. II-5251

INGATLAN.

Eladó ház

közeli a vasúthoz, 5 lakás alatta,
végig pince bornak, raktárnak vagy
műhelynek alkalmas olcsón eladó.
Bővebbet Dohány-utca 5/a. 5475

Magánház.

Modern 6 szobás, a belváros köz-
pontján és egy üres telek eladó.
Cím a kiadóban. 5633

Eladó ház

660 □-öl szőlős kerttel. Esetleg
a fele is eladó. Mihály-utca 9.
szám. 5515

Gyümölcsfa

hernyók és mindenféle gyümölcs-
pusztító rovarok ellen „Tabicotin
Emulsio Vojtek“ a legjobb. Egy
kísérlet mindenkit meggyőz. Voj-
tek és Weisz, Arad. II-5251

Szalkai Arminné
hímző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 3.

Női-, férfi- és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 5288

**Szines és fehér hímzé-
sek, ugyisintén fehér-
nemű varrások olcsó
árban készülnek.**

**Hímző és fehérnemű-
varró leányok fizetés-
sel felvétetnek.**

Bér-autók

Taxameteres
Telefonszám
816

2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház.

ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-ter 1. sz. 5627

Város közepén, egy jó
forgalmu 5628

vendéglő

és kosztház, abonnensek-
kel és teljes berendezés-
sel, 400 koronért beteg-
ség miatt, azonnal eladó.
Cím a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

A Batthyányi-utca
10. számú házban
négy utcai, két ud-
vari és egy fürdő-
szobából álló nagy
uri lakás összes
mellék helyiségei-
vel együtt novem-
ber 1-re **KIADÓ.**

Bővebbet 5657

Dr. Parecz Béla
ügyvédnél
Batthyányi-utca 27. szám alatt.

60 korona heti kereset

vagy 50-60% jutalékot kaphat mindenki,
aki címke és egyéb áruimnak privát fe-
leknek való eladásával foglalkozik.
Szakismeret nem szükséges. Igazoló
levélről gondoskodunk. Mellékfoglalkozás-
nak is, bebizonyítható napi kereset 10
kor. és még ennél több. Felvilágosítás
és minta ingyen. 6618

Anton Ilrudy
Müglitz (Morvaország.)
Levelezés németül.

Diamant Ferencz

villamos világítás, tele-
fon-csengő berendező,
csillár- és izzótetek
raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.
Telefon 595. szám.

Fr. Mach

nadrágtartó gyár
Brünn 5653

Magyarország keleti részére

képviselőt keres.

Brünniszövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron
kaphatók

ETZLER és DOSTAL cégnél
BRÜNN 41. 6981

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők
egyesületének szállítója. Ha direkt a gyárból
veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt
takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek
mindenfélé áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Dus minta választék megtekinté-
sére bérmentve küldeték. 22

Arad legforgalmasabb főut-
cáján egy teljes ház 150 □-öl
udvarral, raktárral, istállóval,
2 szobás lakással, az udvar
gépraktárnak igen alkalmas,
November esetleg október
elsejére jutányos áron

Kiadó.

Bővebbet:

Hartmann Hermannénál
Boros Béni-tér 1. 5648

Figyelem!

Igen tisztelt megrendelőimet ér-
tesítem, hogy

Arad, Hunyadi-u. 3. sz.
alatt levő

uri szabó üzletben

elvállalok legfinomabb eredeti an-
gol őszi szövetekből megrendelésre
mindennemű uri öltönyöket, papi
és egyenruhákat egyéves önkéntes
és tiszt urak részére, legelegán-
sabb kivitelben, modern szabás-
ban. Mint az Inokai Tóth Lajos
és Frankl Leó volt vezető sza-
básza, külföldi tapasztalataimmal
teljes garanciát nyújtok, hogy igen
tisztelt vevőim igényeit minden
tekintetben legjobban kielégítem.
Szíves pártfogást kérek

WINDT JÁNOS,
uri szabó. 5659

Értesítés.

Van szerencsénk a n. é.
közönség szives tudomására
hozni, hogy

Őszi ujdonságaink

már mind megérkeztek és
azokat a mai naptól fogva

rendkívül olcsó árak

mellett a n. é. közönség ren-
delkezésére bocsátjuk.

Különös figyelembe ajánl-
juk a következőket:

Angol ruhakelmék
Ruha és diszszelymek
Bársonyok minden színben
Mosó áruk
Harisnyák és trikók
Csipke és szövetfüggönyök
Asztal és ágyterítők
Vászon, kanavász és damasztárak
Szőnyegek.

Vidéki megrendeléseket
pontosan, utánvét mellett esz-
közlünk, meg nem felelőként
a pénzt visszatérítjük.

Kérjük kirakataink szives
megtikintését. 2811

Kiváló tisztelettel

Popper Testvérek
Arad, Forray-utca.

Kam rovatban minden szöveg-
mestri betűtárasnak ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 184. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Apró hirdetések felvételeinek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útjánvalyon küldendők — a melynyen a műveg előér — vagy levélbéllyegekben. Tudakosodásul a hirdetés száma mindenkor közzéad. Levélbeli megkereséseknél (a jelzés leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, és esetben. Válaszadályog megadandó. Az apróhirdetéseket díja a szavak száma szerinti számítódik. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a keskenyebb mértékben jöhetnek. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratra díjlanul megacskozosú. HIRDETÉSEK ESTE FEL 6 ÓRÁIG VÉTELYNEK FEL.

HÁZASSÁG.

Honföldi

földbirtokos vagy nagybirtokos család 32 éves nagyon szolid, reprezentáló, csinos külsejű, előkelő izm. családból való, kereskedelmi akadémiát végzett tart. honvéd-hadnagy, okl. tanár., muzikális fiatal ember, ki 12 évi nyugdíjas állását mint hivatalnok elbagyva, egy esztendő, külföldi gazdasági szakiskolákban töltve, a tehénészternél és sertésenyésztésnél követendő okserű takarmányozást, valamint a sajt és vajgyártást Schweizban és Franciaországban megtanulva, 25 ezer kor. saját vagyonnal és hozománnyal mintagazdaságot akar létesíteni. Példás, józan, családéletet maga előtt látva a komoly munkásságot ismerve, kereskedelmi szellemmel bír. Oly fiatal, szép leány ismeretséget keresi, kinek nagyobb hozománya van. Diskrét becsületszó. Minden névvel és címmel ellátott levélre válaszolok. Ajánlatok „G. H. 32” jelűre Blockner I. hirdetőjébe, Budapest, Semmelweis-utca 4. 6959

LEVELEZÉS.

III.

Édesem! Hát igazán akarod? Nem tartom szavam. Nem vagyok hajlandó lemondani szerelemről, akar-ni foglak s újra az enyém leszel. Elvállásról csak egy esetben lehet szó, ha minden előbbi szavaid hazugok s soha nem szerettél, ha ez igaz az ut szabad akkor az ég veled, de mi soha többé néhány udvariassági aktust kivéve, nem találkozhatunk. 5646

„Barnalány.”

Figyelemmel olvastam okos levelet. Ismeretséget most már ket-tőzött kíváncsisággal óhajtom. Jelölje meg kegyed az alkalmas találkozás helyét és időpontját. Üdvözlettel: Szöke fiu.

Női írók,

hajtók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

OKTATÁS.

Zongorát és zeneelméletet tanít, akadémiai tanterv szerint legjobb sikerrel elsőrangú tanerő. Beiratkozás délelőtt, Batthyányi-utca 17., délután Demeter-utca 111/a. sz. 6589

A Ziffer S.-féle

írógép vállalatnál kapcsolatban f. évi szeptember hó elején kezdődő könyvelési, levelezési, gyors- és gépirási tanfolyamok részére a beiratások f. hó 1—5 ig délelőtt 10—12-ig, délután 4—7-ig (vasárnapon csak délelőtt) eszközöltetnek, József főherceg-ut 7, I. em. Nappali és esti tanfolyamok. 5207

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligens

urieleány elárúsító, vagy pénztáros-nőnek ajánlkozik szerény feltételek mellett. Cim a gyorsfutár irodában megtudható. 6680

Pénztárkezelő

gyakorolt, ajánlkozik azonnalra. Cim Pap Sándornénál Nagyvárad, ut 10. szám. 5625

ALKALMAZÁST NYER.

Előrendű

női divat kereskedősegéd felvétetik Lengyel testvéreknél. 5637

Női foglalkozás.

Biztos megélhetést nyerhet itteni fiókunk átvátele által, kis tőke elengedhetetlen. Kérdezősködni: Yoghurt-Werk „Agra” Graz. 5654

Irodai teendők

elvégzésére alkalmas megbízható jó modoru leányt keresek. Csakis helybeli, szüleinél lakó ajánlkozom. Stern varrógép-üzlet Boros Béni-tér 8. 5657

ÜZLETEK.

Azonnal eladó

Battelheim K. utóda első aradi fehérenemű tisztító intézet. Cim a kiadóhivatalban. 5558

Egy forgalmas

helyen levő vegyes kereskedés lakással, ugyszintén egy külön üzlethelyiség október 1-re kiadó. Bővebbet Csernovits Péter-u 17., az üzletben. 5661

ELLÁTÁS.

Középszkolai tanuló

jó erkölcsű, művelt uri fiu, teljes ellátást nyerhet Miskovits István kir. sőtárnok családjánál Aradon, Thököly-tér 5. szám alatt. 4976

Jó családból való

iskolás gyermekeket a közlő tanévre teljes ellátás és családi felügyelet mellett, esetleg zongorahasználattal és oktatással elvállalok. Horovitz Samuné, Eötvös-utca 17. 5061

Izm. uri család

1—2 fiut, teljes ellátásra elfogad. Instruktor a házban. Cim: Schillinger Vilmos, Weitzer J.-utca 14. szám. 5664

Jó,

magyarosan készült házi koszt kapható házban és házon kívül, ebéd, vacsora 42 kor. Abonensek elfogadhatnak. Batthyányi- és Weitzer J.-u. sarok. Halmai Ilona. 5652

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szülők figyelmébe

ajánljuk a saját műhelyben, legjobb minőségű bőrökből készült férfi, női és gyermekcipőket, melyek jutányos árért kaphatók az Aradi Cipészek Termelő szövetkezeténél Szabadság tér 14. szám. 6591

Féltárban

Antiquar, de teljesen tiszta legújabb kiadású tankönyvek nálam már kaphatók, esetleg előjegyezhetők. Krausz Paulin, színházépület, telefon 511. 4541

Pálmák,

citrom és caméliafákat, alokat és többféle üvegházi növényeket 2—3 m. magasságban olcsón elad. Burján Károly Alesil. 5606

Tankönyvek,

a tantestületek által előírt író- és rajzszerkek legelőnyösebben szerezhetők be „Minerva” könyvkereskedésben Arad, Dobó-utca 1. (a Ferenc-téri polgári fiúiskola mellett.) 5311

Consoltükör

barna, matt keretben, kitűnő karban helyszüke miatt eladó. Cim a kiadóban. 5650

Gyönyörű

csurgatott méz kapható kilonként 1.80 fillérért. Arad, Ferenc-tér 4. szám alatt. 5648

Nappal elegáns fotel

éjjel kényelmes ágy, a szab. Szopper-zsölyve kapható, már 105 koronától kezdve, továbbá divánok, ottománok I. és III. részű matraccok, összecsukható vaságyak, gyermek-ágyak, levarott szalmazsákok legelőnyösebb bevásárlási forrása Reiner J. Gyula kárpitos és díszítőnél. Lázár Vilmos-utca 1—2. sz. 4336

Ikolakönyvek,

papír és írószerek legelőnyösebben szerezhetők be Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. 5311

Zöld ünnepi

imakönyvek, valamint az összes szertartási cikkek Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Glafev Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon, Eles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr Gusztáv cégeknek. Battonya: Gel-ler Samu, Pecska: Lusztig Ernő 5014

Benzin locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótállás mellett jutányos árban és kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

I koronáért

bárki is olyan színűre festi haját a mely színűre akarja. A Margit hajfestő na tisztán használják fekete-re fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkere fest. A szín állandó felismerhetetlen lemoshatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza Aradon. 1224

Liköraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

KÜLÖNFÉLE.

Szép, tágas, portálos

üzlethelyiség és egy 3 szobás, előszoba, fürdőszobás uri lakás november hó 1 ére kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 39. 5571

Fényképészeti gépek

és felszerelések, bármilyen gyártmány, javítását és átalakítását szakszerűen, legjutányosabb árban, felelősséggel elvállalunk Ascher Ferenc és Társa műszerészeti üzlet Arad, Deák Ferenc-u. 30. 4121

Ügyes kárpitos 1211

ajánlkozik a szakmába bármily kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, úgy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemezés nélkül. Stáhl M., Thököly-tér 7. sz.

India fogcseppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza és vegyészeti laboratóriuma Aradon. 1224

Diamant Jemő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület és díszmü bádogos munkákat legjutányosabban készít úgy helyben, mint vidéken. 3951

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-5251

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészfűrész vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított üzifát 100 kilonként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyszintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát karte-ten kívüli legolcsóbb árban befuzarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg poratól. II-5251